

Aika 25.08.2025, klo 10:00 - 11:29

Paikka Kokoushuone Tammi

Käsitellyt asiat

- § 127 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**
- § 128 Pöytäkirjan tarkastaminen**
- § 129 Maakuntajohtajan ajankohtainen katsaus**
- § 130 Vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2026–2028 taloussuunnitelman valmistelu**
- § 131 Tiedonhallinnan ja sähköisen arkistoinnin palvelusopimusten muutos**
- § 132 Yleisperiaatteet toimistopalvelujen laskutuksesta Varsinais-Suomen liiton virastossa toimivilta ulkopuolisen rahoituksen hankkeilta**
- § 133 Varsinais-Suomen strategia 2040+**
- § 134 Varsinais-Suomen maakuntaohjelma- ja kumppanuustyön vuosikatsaus 2024**
- § 135 Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle hyvinvointialue- ja maakuntajakolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi**
- § 136 Lausunto hallituksen esityksestä kotoutumislain muuttamiseksi**
- § 137 Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriön koulutustarpeen ennakointimallin valmistelutyöryhmän mietinnöstä**
- § 138 Lausunto MMM:n luonnokseen maaseutupoliittiseksi selonteoksi**
- § 139 Lausunto merialueen kalankasvatuksen sijainnin ohjaussuunnitelmasta ja sitä koskevasta ympäristöselostuksesta**
- § 140 Lausunto energia- ja ilmastostrategian luonnoksesta**
- § 141 Lausunto keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta**
- § 142 Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen rahoitus, myönteiset päätökset**
- § 143 Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen rahoitus, kielteinen päätös**
- § 144 Sponge Enough? -hankkeen käynnistäminen**
- § 145 Climate Pact -toiminnan käynnistäminen**
- § 146 Varsinais-Suomen Helmikunnat 2 -hankkeen päättäminen**
- § 147 Liikkumisen ohjaus Varsinais-Suomessa 2024 -hankkeen päättäminen**
- § 148 Maankäyttöjaoston 16.6.2025 antamat lausunnot ja käsittelemät asiat**
- § 149 Viranhaltijapäätökset**

-
- § 150 Tiedoksi annettavat asiat**
- § 151 Kokouksen päättäminen**

Saapuvilla olleet jäsenet

Ville Valkonen, puheenjohtaja
Eeva-Johanna Eloranta, 1. varapuheenjohtaja
Ulla Achrèn
Muhis Azizi, varajäsen
Katri Kapanen
Esko Kiviranta, varajäsen
Laura Kontu
Riina Lumme, varajäsen
Mari Mikkola
Tomi Nieminen
Pirjo Niinivirta, varajäsen
Juhani Nummentalo, saapui 10:17
Sami Peltola
Juhani Pilpola
Jaana Reijonsaari
Lea Räisänen
Henna Takatalo
Markus Ylis-Junttila

Muut saapuvilla olleet

Petra Määttänen, hallintojohtaja, sihteeri
Mikael Miikkola, Mv:n puheenjohtaja
Emma Lindqvist, Mv:n II varapuheenjohtaja
Jyri Arponen, maakuntajohtaja, esittelijä
Riikka Leskinen, toimialapäällikkö
Tarja Nuotio, aluekehitysjohtaja
Heidi Saaristo-Levin, suunnittelujohtaja
Malla Rannikko-Laine, edunvalvontajohtaja
Kirsi Stjernberg, viestintäpäällikkö
Salla-Maria Lauttamäki, kehittämispäällikkö, poistui 11:04
Sanna Reuna, hallinnon assistentti

Poissa

Pekka Kuusisto, 2. varapuheenjohtaja
Pauli Aalto-Setälä
Kimmo Aho
Janina Andersson
Silvia Koski
Pekka Myllymäki, Mv:n I varapuheenjohtaja
Satu Parttimaa, Mv:n III puheenjohtaja

Allekirjoitukset

Ville Valkonen
Puheenjohtaja

Petra Määttänen
Sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty

08.09.2025

09.09.2025

Ville Valkonen

Juhani Pilpola

09.09.2025

Sami Peltola

§ 127

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kutsu ja esityslista maakuntahallituksen kokoukseen on toimitettu 19.8.2025. Maakuntahallituksen jäsenten lisäksi kutsu ja esityslista on toimitettu maakuntahallituksen varajäsenille, jotka osallistuvat kokoukseen varsinaisen jäsenen ollessa estynyt ja varsinaisen jäsenen kutsuttua varajäsenen sijaansa, sekä maakuntavaltuuston puheenjohtajille.

Kuntalain 103 §:n 2. momentin mukaan muu toimitus kuin valtuusto on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Kuntalain 64 §:n mukaan kuntayhtymästä on soveltuvin osin voimassa, mitä kunnasta on säädetty mainitussa kuntalain pykälässä.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Puheenjohtaja toteaa kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Hyväksytään kokouksen työjärjestykseksi jäsenille toimitettu esityslista.

Päätös

Puheenjohtaja Ville Valkonen totesi kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi, koska läsnä oli 17 jäsentä.

§ 128

Pöytäkirjan tarkastaminen

Varsinais-Suomen liiton hallintosäännön 136 §:n mukaan: Pöytäkirjan pitämisestä ja sisällöstä vastaa pöytäkirjanpitäjä toimitelimen puheenjohtajan johdolla. Jos puheenjohtaja ja pöytäkirjanpitäjä ovat eri mieltä kokouksen kulusta, pöytäkirja laaditaan puheenjohtajan näkemyksen mukaan. Pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa pöytäkirjanpitäjä.

Pöytäkirjan tarkastaa kaksi kullakin kerralla sitä varten valittua toimitelimen jäsentä, jollei toimitelin ole muuta päättänyt. Pöytäkirja voidaan allekirjoittaa ja tarkastaa sähköisesti.

Maakuntahallitus (mh 23.1.2009 § 31) päätti ottaa käyttöön menettelytavan, jossa pöytäkirja kiireellisiksi arvioitujen pykälien osalta tarkastetaan kokouksessa ja tarkastusmenettely merkitään pöytäkirjaan kyseisen pykälän kohdalle.

Maakuntahallitus päätti kokouksessaan 31.3.2014 § 37, että pöytäkirja tarkastetaan sähköisesti seuraavasti:

1. Pöytäkirjanpitäjän varmentama pöytäkirja lähetetään sähköpostitse maakuntahallituksen kokouksen puheenjohtajalle hyväksymistä varten.
2. Puheenjohtaja ilmoittaa sähköpostilla hallintojohtajalle ja hallinnon assistentille pöytäkirjan hyväksymisestään.
3. Puheenjohtajan hyväksymisilmoituksen jälkeen pöytäkirja lähetetään sähköpostilla pöytäkirjan tarkastajille, jotka ilmoittavat sähköpostilla pöytäkirjan tarkastuksesta hallintojohtajalle ja hallinnon assistentille.
4. Pöytäkirjan hyväksymistä koskevat sähköposti-ilmoitukset liitetään pöytäkirjaan ja puheenjohtaja allekirjoittaa tarkastetun pöytäkirjan hallintosäännön 18 §:n mukaisesti.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus valitsee pöytäkirjantarkastajiksi Sami Peltolan ja Juhani Pilpolan.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 129

Maakuntajohtajan ajankohtainen katsaus

Liitteet

1 Saaristomeri ajankohtaiset MH 250825

Ajankohtainen katsaus.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus merkitsee ajankohtaisen katsauksen tiedoksi.

Päätös

Maakuntajohtaja Jyri Arponen esitteli ajankohtaiset asiat mm. vihreästä siirtymästä ja läntisistä yhteyksistä.

Vt. edunvalvontajohtaja Malla Rannikko-Laine esitteli hallituksen kehysriihikuulumiset.

Toimialapäällikkö (Valonia) Riikka Leskinen esitteli saaristomeriohjelman toimeenpanon ajankohtaiset kuulumiset.

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 130

Vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2026–2028 taloussuunnitelman valmistelu

VSLDno-2025-329

Valmistelija / lisätiedot:

Petra Määttänen, hallintojohtaja, petra.maattanen@varsinais-suomi.fi

Liitteet

1 Alustava talousarvio 2026

Maakuntahallitus 25.8.2025 käsittelee alustavan talousarvion ja taloussuunnitelmaluonnoksen sekä varaa jäsenkunnille mahdollisuuden esityksien tekemiseen kuntayhtymän toiminnan kehittämiseksi.

Varsinais-Suomen liiton perussopimuksen 20 § mukaan: "Taloussuunnitelmaa valmisteltaessa jäsenkunnille on varattava tilaisuus esityksen tekemiseen kuntayhtymän toiminnan kehittämiseksi. Talousarvio ja -suunnitelma tulee käyttötalouden osalta eritellä tehtävittäin ja investointien osalta hankkeittain." Kuntien esitykset sekä lopullinen talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitys käsitellään maakuntahallituksessa 17.11.2025 ja viedään 8.12.2025 maakuntavaltuuston päätettäväksi. Varsinais-Suomen liiton yhteistyökomitea käsittelee talousarvion ja toimintasuunnitelmaluonnoksen syksyllä 2025.

Maakuntavaltuusto on vahvistanut vuoden 2024 tilikauden tulokseksi 185 960 euroa ylijäämää ja vuoden 2025 arvioiduksi alijäämäksi yhteensä 127 462 euroa. Nykyisillä toimintatuotoilla vuodesta 2026 arvioidaan tulevan alijäämäinen 100 633 euroa. Alijäämä suunnitellaan katettavaksi edellisten tilikausien ylijäämätililtä. Liiton toimintatuotot koostuvat pääosin kuntien maksuosuuksista, joihin ei ole suunniteltu korotuksia.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus hyväksyy Varsinais-Suomen liiton alustavan talousarvion 2026 ja taloussuunnitelmaluonnoksen 2026–2028 sekä päättää toimittaa sen jäsenkunnille ja varata kunnille tilaisuuden esityksien tekemiseen kuntayhtymän toiminnan kehittämiseksi.

Päätös

Hallintojohtaja Petra Määttänen esitteli asian.

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 131

Tiedonhallinnan ja sähköisen arkistoinnin palvelusopimusten muutos

VSLDno-2025-357

Valmistelija / lisätiedot:

Petra Määttänen, hallintojohtaja, petra.maattanen@varsinais-suomi.fi
Jaana Salonen, tiedonhallinnan suunnittelija, jaana.salonen@varsinais-suomi.fi

Varsinais-Suomen liiton maakuntahallitus on valinnut 20.12.2021 § 191 Tiera Tiedonhallinta CaseM -ratkaisun ja Tiera Sähköinen arkistointi -ratkaisun liiton asiantuntijajärjestelmäksi ja sähköiseksi arkistoksi. Samalla maakuntahallitus päätti, että aiemman asiantuntijajärjestelmän päätösaineistot siirretään sähköiseen arkistoon. CaseM-ratkaisu otettiin käyttöön kesällä 2022. Sähköisen arkiston migraatio valmistui kesällä 2023 ja vuoden 2024 alusta kirjanpidon ja palkkahallinnon aineistot on viety sähköiseen arkistoon.

Tiedonhallintalaki edellyttää, että viranomaisen ylläpitää käsittelyssä olevista ja olleista asioista ja päätöksenteosta rekisteriä, johon rekisteröidään asiaa, asiantuntijajärjestelmän ja asiakirjoja koskevat tiedot. CaseM-ratkaisu hyödyntää älykäs tiedonohjausta ja mahdollistaa kokonaan sähköiset asiantuntijajärjestelmän prosessit. Lisäksi tiedonhallintalaki määrää, että viranomaisen laatimat asiakirjat säilytetään sähköisesti. Tiera sähköinen arkisto on pitkäaikaissäilytykseen sopiva säilytysjärjestelmä sähköisille asiakirjoille.

Liitto on neuvotellut Tiera Oy:n kanssa CaseM- ja Sähköisen arkistoinnin palvelusopimuksen muuttamisesta niin, että nykyiset toistaiseksi voimassa olevat sopimukset muutetaan määräaikaissopimuksiksi ja että sopimusta jatketaan 31.12.2030 saakka.

Sopimuksen muutoksen taustalla on vireillä oleva hankintalain muutos, joka rajaisi kuntien ja kuntayhtymien mahdollisuuksia järjestää toimintaansa sidosyksiköiden kautta. Tiera Oy tuottaa asiantuntijajärjestelmän ja arkistoinnin palveluja useille kunnille, kuntayhtymille ja hyvinvointialueille. Hankintalain uudistuksen voimaantullessa monet toimijat joutuisivat kilpailuttamaan asiantuntijajärjestelmän ja arkistopalvelunsa samanaikaisesti. Palveluntarjoajan vaihtuminen aiheuttaa merkittävät lisäkustannukset ja runsaasti työtä. Asiantuntijajärjestelmä ja arkistojärjestelmä on vasta saatu käyttöön. Järjestelmien vaihtuessa kaikki palvelussa olevat tiedot pitää siirtää hallitusti järjestelmästä toiseen tai jättää vanhakin järjestelmä passiivikäyttöön. Siksi palvelusopimukset ovat tyypillisesti pitkäaikaisia.

Sopimuksen määräaikaaisuutta jatkamalla Varsinais-Suomen liitto haluaa varmistaa riittävän ajan valmistautua asiantuntijajärjestelmän ja sähköiseen arkiston kilpailutukseen, mahdolliseen järjestelmänvaihdoksen aiheuttaman työn resurssointiin sekä pienentää riskiä merkittävistä lisäkustannuksista, joita syntyi vuosina 2022–2023 edellisen järjestelmänvaihdoksen yhteydessä.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. Jatkaa Tiera Oy:n kanssa tehtyjä palvelusopimuksia määräaikaisena 31.12.2030 saakka
 2. Valtuuttaa maakuntajohtajan allekirjoittamaan sopimukset.
- Asian kiireellisyys vuoksi pykälä tarkastetaan kokouksessa.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 132

Yleisperiaatteet toimistopalvelujen laskutuksesta Varsinais-Suomen liiton virastossa toimivilta ulkopuolisen rahoituksen hankkeilta

VSLDno-2025-388

Valmistelija / lisätiedot:

Petra Määttänen, hallintojohtaja, petra.maattanen@varsinais-suomi.fi

Varsinais-Suomen liitossa toimii vuositasolla keskimäärin 40 henkilöä, joiden palkka- ja toiminta-kustannusten rahoitus tulee ulkopuolisilta rahoittajilta. Laskutusmenettelyt hankkeiden rahoituksella palkatun henkilöstön tarvitsemiin tila- ja toimistokustannuksiin on määritelty hankekohtaisesti ottaen huomioon hankkeeseen liittyvät sopimusmenettelyt ja hanketoiminnan kytkeytymisen liiton muuhun toimintaan.

Hanketoiminnan laskutusmenettelyjen yhtenäisyyden ja ennustettavuuden parantamista varten päivitetään MH 20.12.2004 § 237 päätetyt yleisperiaatteet, joita laskutusmenettelyissä jatkossa noudatetaan.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää, että liitossa sovelletaan seuraavia laskutusperiaatteita laskutettaessa ulkopuolista rahoitusta saavien hankkeiden toimistokuluja

	KUSTANNUSERÄ	LASKUTUSPERUSTE
1.	Projektihenkilöstön palkat ja henkilöstösivukulut	täysimääräisinä
2.	Vuokra	todellisten kustannusten mukaisesti ja henkilöstömäärän suhteessa*, jakoperuste tarkistetaan vuosittain tammikuussa erillisellä maakuntajohtajan päätöksellä
3.	Sähkö	todellisten kustannusten mukaisesti ja henkilöstömäärän suhteessa*
4.	Tietoliikenne, atk-palvelujen osto ja atk-sovellutusten ylläpito	todellisten kustannusten mukaisesti ja henkilöstömäärän suhteessa*

5.	Kirjanpito ja maksuliikenne	henkilöstömäärän suhteessa* ja talousassistentin/kirjanpitäjän tuntikirjanpidon mukaan
6.	Toimisto- ja laitoshuoltajan palvelut	henkilöstömäärän suhteessa*, jakoperuste tarkistetaan vuosittain erillisellä maakuntajohtajan päätöksellä
7.	Postitus	seurantaan perustuvien todellisten kustannusten mukaan
8.	Toimistotarvikkeet	seurantaan perustuvien todellisten kustannusten mukaan
9.	Puhelinkulut	laskutuserittelyyn perustuvien todellisten kustannusten mukaan
10.	Työterveyspalvelut	todellisten kustannusten mukaisesti ja henkilöstömäärän suhteessa*
11.	Tyky-toiminta (vapaaehtoiset henkilöstökulut)	todellisten kustannusten mukaisesti ja henkilöstömäärän suhteessa*
12.	Kokous- ja tarjoilukulut	laskutuserittelyyn perustuvien todellisten kustannusten mukaan
13.	Lounasedun kulut	henkilöstömäärän suhteessa*

* prosenttiosuus tilinpäätökseen perustuvasta kustannuserästä, joka saadaan suhteuttamalla hankkeessa virastossa toimivien henkilöiden henkilötyömäärä koko viraston henkilötyömäärään.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 133

Varsinais-Suomen strategia 2040+

VSLDno-2024-289

Valmistelija / lisätiedot:

Tarja Nuotio, aluekehitysjohtaja, tarja.nuotio@varsinais-suomi.fi

Liitteet

1 Varsinais-Suomen strategia 2040+ Luonnos MH 25.8.2025

Varsinais-Suomen strategia on maakunnan kehittämisen asiakirja, joka sisältää sekä pitkän tähtäimen strategisen suunnitelman (maakuntasuunnitelma), että neljän vuoden välein laadittavan maakuntaohjelman ja innovaativahvuudet tunnistavan älykkään erikoistumisen strategian. Asiakirjojen laatimista ohjaavat laki alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta sekä maankäyttö- ja rakennuslaki.

Työ- ja elinkeinoministeriö on 11.9.2024 ohjeistanut uusien maakuntaohjelmien laadintaa kaudelle 2026–2029. Maakuntaohjelmien valmistelun yhteydessä maakuntien liittoja pyydetään päivittämään myös älykkään erikoistumisen strategiansa.

Varsinais-Suomen strategian 2040+ valmistelu käynnistyi syksyllä 2024. Valmistelun aikana on järjestetty toistaiseksi kolme työpajaa ja kolme tilannewebinaaria, ja käyty tiivistä keskustelua strategiatyössä mukana olevan noin 20 maakunnallisen teemaverkoston kanssa. Verkostot ovat tuottaneet aktiivisesti materiaaleja ja kommentteja valmistelun eri vaiheissa. Valmistelun eri vaiheista on tiedotettu maakuntavaltuustoa, maakuntahallitusta ja maakunnan yhteistyöryhmää, ja myös kuntajohtajakokousta, ja tuotu näiden muutosehdotukset osaksi valmistelua. Valmistelua on ohjannut maakunnan avainorganisaatioiden ylimmästä johdosta kutsuttu ohjausryhmä.

Esitettävä Varsinais-Suomen strategia 2040+ asettaa vision Varsinais-Suomesta yhteyksien rakentajana: kiinnitämme Suomen länteen. Varsinaissuomalaiset rakentavat yhteyksiä ihmisten, toimintatapojen, liiketoiminnan ja innovaatioiden välille. Ideoiden kohtaamiseen ja ihmisten tavaroiden liikkumiseen tarvitaan myös fyysisiä yhteyksiä, ja siksi maakunnassa tehdään töitä erityisesti Länsiradan ja länteen suuntautuvan kiinteän yhteyden edistämiseksi. Näin yhdistetään Suomen ja Ruotsin pääkaupungit ja niiden yhteinen potentiaali tutkimuksessa, kehityksessä ja innovaatioissa, ja kasvatetaan tämän muodostuvan suuralueen kasvua ja kilpailukykyä.

Varsinais-Suomen strategiassa on kolme kärkitavoitetta vuoteen 2040: 1) kestävästi elinvoimainen Varsinais-Suomi, 2) ainutlaatuisen houkutteleva Varsinais-Suomi, ja 3) Varsinais-Suomi sinua varten. Näiden tavoitteiden avulla vahvistetaan maakunnan elinvoimaa, vetovoimaa ja pitovoimaa, joita myös seurataan osana valmistelutyötä kehitetyn EVP-mittarin avulla.

Maakuntaohjelmassa 2026–2029 määritellään ohjelmakaudelle yhteistyön tavoitteet (22 kpl) ja niitä toteuttavia toimia. Strategiakokonaisuutta täydentävä älykkään erikoistumisen strategia 2026–2029 esittelee maakunnan innovaatiopainopisteet sekä näiden kärjet ja yhteistyön tavoitteet.

Strategiaan kuuluu vaikutusten arviointi (SOVA), ja sen valmistelusta on tehty osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS), joka on nähtävissä Varsinais-Suomen liiton nettisivuilla.

Strategiasta tehdään myöhemmässä vaiheessa monipuolisia viestintämateriaaleja: tiivistelmiä eri kohderyhmien käyttöön, verkkosivuille ja sosiaaliseen mediaan. Tekstiversio täydentyy syksyn aikana kuvituksilla, jotka kokoavat ja esittävät strategian pääviestit helposti omaksuttavalla tavalla.

Maakuntavaltuusto hyväksynee päivitetyn maakunnan strategian joulukuun 2025 kokouksessaan.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

1. Maakuntahallitus käsittelee Varsinais-Suomen strategialuonnoksen ja päättää, että asiakirja laitetaan yleisesti nähtäville ja siitä pyydetään kommentit 20.10.2025 mennessä.
2. Maakuntahallitus valtuuttaa valmisteluryhmän tekemään tarvittavat stilisoinnit luonnosversioon ennen sen laittamista kommenteille.

Päätös

Kehtämispäällikkö Salla-Maria Lauttamäki esitteli asian.

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 134

Varsinais-Suomen maakuntaohjelma- ja kumppanuustyön vuosikatsaus 2024

VSLDno-2025-404

Valmistelija / lisätiedot:

Tarja Nuotio, aluekehitysjohtaja, tarja.nuotio@varsinais-suomi.fi

Liitteet

1 Varsinais-Suomen maakuntaohjelma- ja kumppanuustyön vuosikatsaus 2024

Varsinais-Suomen maakuntavaltuusto hyväksyi Varsinais-Suomen maakuntastrategian 2040+ ja maakuntaohjelman 2022–2025 joulukuussa 2021. Strategian missio on rakentaa kestävien kumppanuuksien Varsinais-Suomi, ja sillä on neljä visiota: 1) Puhtaiden ratkaisujen, innovaatioiden ja kestävä kasvun hiilineutraali edelläkävijä, 2) Jokaiselle hyvinvoinnin mahdollisuuksia tarjoava yhteisöllinen maakunta, 3) Yhdessä tekemisen ja tietoon perustuvien päätösten maakunta ja 4) Muutoksia ennakoiva ja kasvuhakuinen digimaakunta. Varsinais-Suomen maakuntaohjelma 2022–2025 koostuu 18 tavoitteesta ja 44 toimenpiteestä, jotka toteuttavat visioita.

Maakuntaohjelman toimenpiteiden toteutus tapahtuu pääasiassa noin 20 kumppanuusverkostossa, joissa toimii suuri määrä aktiivisia asiantuntijoita. Maakuntaohjelma- ja kumppanuustyön vuosikatsaus 2024 perustuu kumppanuusverkostojen arvioon. Arviossa toteutuksen tilaa tarkastellaan kolmiportaisella asteikolla: etenee, tarvitsee huomiota tai ei vielä käynnistynyt.

Toimenpiteiden toteutus eteni vuonna hyvin vuonna 2024 (Taulukko 1). Yhteensä 44 toimenpiteestä verkostot arvioivat 37 toimenpiteen etenevän suunnitellusti (vuonna 2023 tähän kategoriaan arvioitiin 32 toimenpidettä). Seitsemän toimenpiteen arvioitiin tarvitsevan huomiota. Ei vielä käynnistynyt -kategoriaan ei arvioitu enää yhtään toimenpidettä.

	Etenee	Tarvitsee huomiota	Ei vielä käynnistynyt
Yhteensä	37	7	0
Puhtaiden ratkaisujen, innovaatioiden ja kestävä kasvun hiilineutraali edelläkävijä	11	3	0
Jokaiselle hyvinvoinnin mahdollisuuksia tarjoava yhteisöllinen maakunta	11	1	0
Yhdessä tekemisen ja tietoon perustuvien päätösten maakunta	5	1	0
Muutoksia ennakoiva ja kasvuhakuinen digimaakunta	10	2	0

Vuosikatsauksen osana raportoidaan myös Kumppanuusbarometrikyselyn tulokset. Barometri selvittää varsinaissuomalaisten toimijoiden arviota Varsinais-Suomen maakuntastrategian tavoitteiden toteutumisesta. Kumppanuusbarometrin 2024 vastaajat (123 vastausta) pitivät maakuntastrategiaa toteuttavan kumppanuustyön selvästi useammin hyödylliseksi kuin hyödyttömäksi. Kysyttäessä kumppanuustyön hyödyllisyyttä asteikolla 0–100 kaikkien vastausten keskiarvo oli 67, ja suurin osa vastaajista antoi hyödyllisyydestä selvästi myönteisen arvion.

Maakuntastrategian tavoitteiden toteutumista tarkasteltiin 16 väittämän kautta. Kuten vuonna 2023, parhaiten vastaajien mielestä toteutui tavoite koulutusmahdollisuuksien monipuolisuudesta ja saatavuudesta.

Vuosikatsauksessa uutena osiona esitellään rahoitusportfoliot. Varsinais-Suomen rahoitusportfoliot kuvaavat, miten maakunnassa jaettava, viranomaisten hallinnoima ja Varsinais-Suomeen kohdistuva rahoitus jakaantuu erityisesti maakuntaohjelmasta nousevien asiakokonaisuuksien välillä. Eniten rahoitusta vuonna 2024 myönnettiin portfolioseurannan mukaan ruokaketjuun ja hyvinvointiin liittyviin hankkeisiin.

Lisätietoa maakuntastrategiasta löytyy Varsinais-Suomen liiton verkkosivuilta osoitteesta varsinais-suomi.fi/maakuntastrategia.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus merkitsee asian tiedoksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 135

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle hyvinvointialue- ja maakuntajakolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

VSLDno-2025-358

Valmistelija / lisätiedot:

Malla Rannikko-Laine, edunvalvontajohtaja, malla.rannikko-laine@varsinais-suomi.fi

Valtionvarainministeriö on valmistellut lakiehdotuksen hyvinvointialue- ja maakuntajakolain sekä siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä 28.8.2025 mennessä. Ehdotuksen mukaan hyvinvointialue- ja maakuntajakolaki jaetaan erilliseksi hyvinvointialuejakolaiksi ja maakuntajakolaiksi. Hyvinvointialuejaon muutokset eivät ehdotuksen mukaan enää johtaisi suoraan maakuntajaon muuttamiseen. Ehdotus vahvistaa maakuntajaon roolia aluejaon perusyksikkönä.

Uudessa maakuntajakolaissa säädettäisiin maakuntajaon perusteista ja sen muuttamisen edellytyksistä. Luonnoksen mukaan ehdotuksen maakuntajaon muuttamisesta voisivat tehdä yksittäiset kunnat, maakuntien liitot ja ministeriöt. Ehdotetussa hyvinvointialuejakolaissa puolestaan säädettäisiin hyvinvointialuejaon perusteista. Hyvinvointialueet voisivat ehdotuksen mukaan muodostua joko yhdestä tai useammasta kokonaisesta maakunnasta ja Uudellamaalla useampi hyvinvointialue muodostaisi yhden kokonaisen maakunnan alueen.

Hyvinvointialuejakolaan ehdotetaan lisäksi säännöstä taloudellisen selvityksen vaatimisesta tilanteesta, jossa hyvinvointialue jaetaan. Lisäksi ehdotuksessa esitetään täsmennyksiä hyvinvointialueella valtuustoryhmän toiminnan tukemista ja luottamushenkilöiden palkkioita ja korvauksia koskeviin säännöksiin.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää antaa seuraavan lausunnon hallituksen esityksestä eduskunnalle hyvinvointialue- ja maakuntajakolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi:

Varsinais-Suomen liitto näkee lakiesityksen tavoitteen hyvinvointialuejaon eriyttämisestä maakuntajaosta ja muista aluejaoista perusteltuna. Maakuntajaon ja hyvinvointialuejaon kytkennän poistaminen tuo selkeyttä nykytilanteeseen nähden, jossa hyvinvointialueen muutos on automaattisesti tarkoittanut myös maakuntajaon muutosta.

Varsinais-Suomen liitto näkee järkevänä myös tavoitteen maakuntajaon perustumisesta ensisijaisesti alueen yhteenkuuluvuuteen ja ominaisuuksiin sekä suunnittelun kannalta tarkoituksenmukaisiin kokonaisuuksiin. Maakunnan tulee olla

aluejaon perusyksikkö, jonka pohjalta hyvinvointialueiden jako on mahdollista toteuttaa, ei toisinpäin. Maakuntajaon pysyvyys helpottaa pitkäjänteistä aluekehittämistä.

Varsinais-Suomen liitto pitää hyvänä lakiesityksen kirjausta siitä, että esityksen maakuntajaon muuttamisesta voivat tehdä valtiovarainministeriön ohella niin kunnat, maakunnan liitot kuin eri hallinnonalojen ministeriöt. Myös esitys hyvinvointialueen jakautumistilanteessa vaadittavasta taloudellisesta selvityksestä on kannatettava.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 136

Lausunto hallituksen esityksestä kotoutumislain muuttamiseksi

VSLDno-2025-367

Valmistelija / lisätiedot:

Tarja Nuotio, aluekehitysjohtaja, tarja.nuotio@varsinais-suomi.fi

Perustelut

Työ- ja elinkeinoministeriö on 18.6.2025 pyytänyt lausuntoa hallituksen esityksestä kotoutumislain teknisestä muutoksesta 31.7.2025 mennessä. Aikataulusyistä lausunto on annettu viraston lausuntona 24.6.2025.

Hallituksen esityksellä muutettaisiin kotoutumisen edistämisestä annettua lakia (681 /2023) eräiden säännösten osalta. Lakiin on tarve tehdä eräitä korjauksia, jotka liittyvät lähinnä vanhentuneisiin lakiviittauksiin ja jotka selkeyttäisivät viranomaisten toimintaa. Muutokset olisivat luonteeltaan pääosin teknisluontoisia ja säädöshuollollisia.

Tausta

Hallituksen esityksellä tehtäisiin kotoutumisen edistämisestä annettuun lakiin (681 /2023, jatkossa kotoutumislaki) tarpeellisia korjauksia, jotka liittyvät vanhentuneisiin lakiviittauksiin ja jotka selkeyttäisivät viranomaisten toimintaa. Muutostarpeet liittyvät viranomaisten omaan toimintaan ja niitä ovat esittäneet Opetushallitus, kehittämis- ja hallintokeskus sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset.

Kotoutumislaisissa säädetään kotoutumiskoulutuksesta ja siihen sisältyvästä kielitaidon päättöttestauksesta. Kielitaidon päättöttestauksen kehittämisestä vastaava viranomaisen Opetushallitus on havainnut tarpeita selkeyttää henkilötietojen käsittelyä ja omaa rooliaan päättöttestauksessa. Kotoutumislaisissa säädetään myös kotoutumisen asiakastietojärjestelmästä sekä laissa säädettyjen tehtävien mukaisista tiedonsaantioikeuksista. Kehittämis- ja hallintokeskus on asiakastietojärjestelmän kehittämisen yhteydessä tunnistanut uusia tiedonsaantioikeustarpeita erityisesti kotoutumisen seurantaa ja tiedolla johtamista sekä kotoutumisen asiakastietojärjestelmän ylläpitämistä koskien. Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ovat esittäneet tiedonsaantioikeustarpeita tulevien elinvoimakeskusten välillä sekä nostaneet esiin tarpeen päivittää erityiskustannuspykälässä oleva lakiviittaus muuttuneeseen perusopetuslakiin (628 /1998). Samassa esityksessä on tarkoitus toteuttaa myös muita kotoutumislaisissa todettuja säädöshuollollisia muutostarpeita. Laista poistettaisiin viittauksia kotoutumislain muutoksen (laki 1100/2024) yhteydessä kumottuihin pykäliin. Lisäksi erääseen korvausten maksamisen edellytyksiä koskevaan pykälään lisättäisiin selkeyden vuoksi viittaukset Ahvenanmaan terveyden- ja sairaanhoitoviranomaiseen.

Tavoitteet

Muutosten tavoitteena on selkeyttää Opetushallituksen roolia ja tiedonkäsittelyä liittyen kotoutumiskoulutuksen kielitaidon päättötestaukseen, säätää uusia tiedonsaantioikeuksia viranomaisten toiminnan tarpeisiin (erityisesti kotoutumisen seuranta, kotoutumisen asiakastietojärjestelmän rekisterinpitäjän tehtäviä sekä kuntaan ohjaamista koskien), päivittää lakiviittaus perusopetuslain mukaiseen tukeen ajantasaiseksi sekä täsmentää eräitä muita kotoutumislain säännöksiä lakiteknisesti.

Lakimuutoksen olisi tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026 ja voimaantulosäännöksessä säädettäisiin takautuva soveltaminen perusopetuksen tukitoimien korvausten osalta 1.8.2025 alkaen.

[Hallituksen esitys kotoutumislain muuttamisesta \(tekninen\) - Työ- ja elinkeinoministeriö](#)

Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat saatavilla julkisessa palvelussa osoitteessa <https://valtioneuvosto.fi/hankkeet> tunnuksella TEM057:00/2025.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää antaa asiasta seuraavan lausunnon.

Varsinais-Suomen liitto viittaa aluksi aiempiin kotoutumislain muutoksista annettuihin lausuntoihin 20.6.2022 § 111 ja 23.10.2023 § 133. Varsinais-Suomen liitolla ei ole huomautettavaa nyt esitettyihin muutoksiin, mutta haluaa kiinnittää huomiota muutamiin keskeisiin näkökohtiin.

Varsinais-Suomen liitto toteaa nyt esitettyjen muutosten koskevan erityisesti viranomaisten tiedonsaantioikeuksia, lakiviittausten ajantasaistamista ja hallinnollisten roolien selkeyttämistä. Vaikka muutokset ovat pääosin tekniluonteisia, niillä voi olla epäsuoria vaikutuksia asiakkaiden palvelukokemukseen.

Asiakasvaikutusten voi arvioida olevan vähäisiä, mutta epäsuorasti pääosin myönteisiä. Esimerkiksi kielitaidon päättötestauksen kehittämisen voi arvioida parantavan testauksen laatua pitkällä aikavälillä. Muutokset eivät sinänsä luo uusia oikeuksia tai velvollisuuksia asiakkaille. Liitto toteaa myös, että samalla kun toimijoiden roolien selkeyttäminen voi parantaa tehokkuutta, se voi myös siirtymävaiheessa aiheuttaa epäselvyyksiä tai katkoksia palveluissa, jos vastuunkanto tai vastuiden sisäistäminen ei ole käytännössä selvä.

Varsinais-Suomen liitto kiinnittää toisaalta myös huomiota jo aiemmissa lausunnoissa todettuun säädösten yksityiskohtaisuuteen, eräisiin rajauksiin ja ristiriitaisuuksiin sekä tiedonsaannin vaihteistuksia koskeviin määrittelyihin. Esimerkiksi ELY-keskusten vastuu pakolaisten kuntiin ohjauksessa on eräs tällainen osa-alue, jossa ao. tiedonsaannin haasteet saattavat realisoitua. Lisäksi asiakastietojärjestelmien laajuudet sekä monien prosessien hitaus on myös mainittava asioina, joihin tulisi kiinnittää huomiota. Keskeistä olisi myös alueellisten tarpeiden ja kuntien resurssien nykyistä parempi huomiointi. Varsinais-Suomen liitto kiinnittää viranomaisyhteistyön osalta huomiota myös elinvoimakeskusuudistukseen. Uusi organisoituminen tulee tietysti huomioida asianmukaisesti kotoutumisasioiden yleisesti ja

tiedonsaantikysymysten osalta erityisesti. Asia pitää huomioida myös lakitekstissä. Lisäksi hyvinvointialueiden rooliin ja tehtävien selkeyttämiseen tulisi edelleen kiinnittää huomiota.

Varsinais-Suomen liitto katsoo, että tiedonsaantioikeuksien laajentaminen viranomaisten välillä voi nopeuttaa palveluprosesseja ja vähentää asiakkaan hallinnollista taakkaa ja mahdollistaa paremman palvelujen kohdentamisen, yhteensovittamisen ja sujuvuuden (kunnat, ELY-keskukset, Opetushallitus, KEHA-keskus).

Tietosuojalainsäädäntöön liittyvät näkökohdat tulee kuitenkin huomioida, vaikka tiedonsaanti onkin rajoitettu vain välttämättömiin tietoihin. Tietosuojan käytännön toteutus ja valvonta ovat ratkaisevassa asemassa. Asiakastietojärjestelmien laajempi käyttö edellyttää toimivia teknisiä ratkaisuja ja henkilöstön osaamista. Mikäli näissä on puutteita tai viipeitä siirtymävaiheessa, voi tämä heijastua asiakaspalveluihin ainakin lyhyellä tähtäimellä.

Perusopetuslain viittauksen päivitys ei muuta asiakkaan oikeutta saada tukea, mutta varmistaa palvelujen jatkuvuuden kunnissa. Lakiviittausten päivitys (esim. perusopetuslain 17 § # 20 c §) varmistaa, että kunnat voivat jatkossakin hakea valtion korvauksia erityiskustannuksista, kuten kansainvälistä suojelua saavien lasten tukitoimista. Tämä ehkäisee epäselvyyksiä ja mahdollisia korvausten menetyksiä. Opetushallituksen vastuu kielitaidon päättötestauksen kehittämisestä ja ylläpidosta kirjataan lakiin, mikä selkeyttää vastuita ja tukee kuntien työtä kotoutumiskoulutuksen järjestämisessä.

Varsinais-Suomen liitto toteaa vielä lopuksi, että vaikka muutokset ovat teknisiä, ne voivat epäsuorasti parantaa asiakkaiden palvelukokemusta. Tiedonsaannin helpottuminen ja viranomaisroolien selkeyttäminen voivat vähentää viivästyksiä ja virheitä, mikä on asiakkaan näkökulmasta merkityksellistä. Tiedonsaantioikeuksien laajennus vähentää tarvetta pyytää suostumuksia tietojen luovuttamiseen, minkä voi arvioida nopeuttavan prosesseja. Esitykseen liittyy kuitenkin myös tietosuojaan, toimeenpanoon ja järjestelmän toimivuuteen sekä säädösten yksityiskohtaisuuteen liittyviä riskejä. Näiden vaikutukset asiakkaille riippuvat pitkälti siitä, kuinka hyvin muutokset jalkautetaan käytäntöön.

Lakimuutosten voidaan myös arvioida olevan pääosin myönteisiä kuntasektorilla lainsäädännön selkeyden ja viranomaisyhteistyön paranemisen sekä korvausmahdollisuuksien turvaamisen näkökulmasta. Haasteina kunnissakin ovat tietosuojan hallinta ja muutosten käytännön toimeenpano.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 137

Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriön koulutustarpeen ennakointimallin valmistelutyöryhmän mietinnöstä

VSLDno-2025-401

Valmistelija / lisätiedot:

Tarja Nuotio, aluekehitysjohtaja, tarja.nuotio@varsinais-suomi.fi

Perustelut

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoa koulutustarpeen ennakointimallin valmistelutyöryhmän mietinnöstä 31.8.2025 mennessä. Lausuntoa ei ole pyydetty maakuntien liitoilta mutta maakuntien liittojen aluekehitys- ja rakennerahastolaissa 756/2021 17§ määritellyn ennakointiroolin vuoksi lausunto annetaan.

Tausta

Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti 25.10.2024 koulutustarpeen ennakointimallin valmistelutyöryhmän, joka jätti loppuraporttinsa 12.6.2025. Työryhmä on laatinut esityksen ammatillisesti eriytyneen tutkintoon johtavan koulutuksen tarpeen pitkän aikavälin ennakkoinnissa käytettäväksi malliksi sekä ennakoanut esitetyllä mallilla pitkän aikavälin koulutustarvetta.

Selvityksessä tarkastellaan Suomen kansallisten viranomaisten vuosina 1979–2021 julkaisemien työvoima- ja koulutustarpeen ennakointiraporttien laatua päätöksenteon näkökulmasta. Selvityksen alussa luodaan katsaus ennakkoinnin instituutioiden ja ennakointitiedon rakentumisen periaatteiden historialliseen kehitykseen. Tämän jälkeen arvioidaan ennakointitiedon laatua hankkeessa kehitetyn arviointikehikon avulla, joka koostuu neljästä ulottuvuudesta: läpinäkyvyys, uskottavuus, toiminnallistaminen ja lukijaystävällisyys.

Ennakointiraporteissa tunnistetaan useita ennakointitiedon laatuun liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia, ja laadussa havaitaan eroja eri aikakausina julkaistujen raporttien välillä. Ennakointiraportit ovat olleet virkamieskäyttöön suunniteltuina pääasiassa tarkoituksenmukaisen läpinäkyviä, uskottavia ja lukijaystävällisiä. Ne eivät kuitenkaan ole palvelleet hyvin ennakointimenetelmien kriittistä arviointia tai tiedon laajempaa leviämistä yhteiskunnassa.

Toimenpidesuosituksina esitetään ennakointitiedon monimuotoisempaa raportointia eri kohderyhmille sekä ennakointihankkeiden tiiviimpää kytkemistä toisiinsa raporteissa. Lisäksi esitetään suosituksia määrällisen ja laadullisen ennakkoinnin menetelmien kehittämiseksi ja keskinäisen roolin selkeyttämiseksi sekä ennakkoinnin asiantuntijoiden ja hyödyntäjien verkostoitumisen ja poikkihallinnollisen koordinaation lisäämiseksi.

Tavoitteet

Pitkän aikavälin koulutustarpeen ennakointimallin tavoitteena on ennakoida päätöksenteon pohjaksi työvoimatarpeeseen perustuva koulutustarve sekä työikäisen väestön koulutusrakenteen kehitystä, jos koulutuksen jakautuminen vastaa ennakoitua koulutustarvetta.

Lisätiedot:

<https://okm.fi/hanke?tunnus=OKM074:00/2024>

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165694> - Työvoima- ja koulutustarpeen ennakointi strategisen yhteiskuntapolitiikan välineenä – VN TEAS -hankkeen loppuraportti

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää antaa asiasta seuraavan lausunnon.

Varsinais-Suomen liitto viittaa aluksi aluekehitys- ja rakennerahastolain 756/2021 17§ (Maakunnan liiton tehtävät). Lainsäädännön mukaan maakunnan liiton tehtävänä on vastata aluekehittämisen strategisesta kokonaisuudesta ja:

7) seurata ja ennakoida aluekehitystä sekä toimintaympäristön ja osaamistarpeiden muutoksia

Lisäksi alueellisilla ELY-keskuksilla on lainmukainen vastuu lyhyen aikavälin alueellisesta ennakkoinnista (koulutustarpeet). Tätä taustaa vasten olisi ollut perusteltua pyytää lausunnot myös maakuntien liitoilta sekä ELY-keskuksilta.

Yleiset huomiot työryhmän esityksestä

Varsinais-Suomen liitto toteaa, että selvitys tuo varsin hyvin esille erilaiset ennakointiin ja ennakointitiedon raportointeihin liittyvät kehitystarpeet erityisesti valtakunnallisella tasolla ja katsoo monien kehittämisehdotusten olevan perusteltuja sekä kannatettavia. Varsinais-Suomen liitto huomauttaa kuitenkin, että työryhmän esitys perustuu käytännössä yksinomaan valtakunnalliseen ja ministeriölähtöiseen ajatteluun eikä juurikaan käsittele alueellisia tarpeita tai näkökulmia. Alueellisten toimijoiden rooleja tai prosesseja ei ole avattu ja alueellisia toimijoita mainitaan vain satunnaisesti.

Aluetason huomioimiseksi paremmin olisi eräs mahdollisuus soveltaa TEM:n työvoimabarometrimallia, jossa alueilta tullutta tietoa kootaan valtakunnallisesti yhteen ja tämän pohjalta laaditaan tarvittavia analyyskejä myös valtakunnan tason kehityksestä. Ainakin alueellinen työ olisi otettava vahvemmin pohjaksi muokattaessa valtakunnallista näkymää. Liitto kysyy samalla huomioiko raportti esimerkiksi valtionhallinnon säästöt ja OPH:n ennakointifoorumitoimintaan kohdennetut supistukset pohdittaessa suositusten toteuttamismahdollisuuksia?

Raportissa on mainittu tarve projektien kautta tapahtuvan ennakkoinnin korvaamisesta pysyvämmillä ratkaisuilla. Sinänsä perusteltu ehdotus näyttäytyy nykytilanteessa haastavalta, koska pysyvä julkinen perusrahoitus tulee edelleen vähenemään

nykytiedon valossa. Tukeutuminen pelkästään valtion budjettirahoitukseen voi pahimmillaan johtaa ennakointityön selvään heikkenemiseen. Näin ollen projektirahoitus tulisi säilyttää. Ennakointitulosten hyödynnettävyys ja käytettävyys tulisi myös nostaa valokeilaan entistä enemmän – on myös pyrittävä miettimään kohderyhmiä, joita tavoitellaan ja raportoitava selkeästi niille, jotta se johtaisi toimenpiteisiin!

Toteuttajajoukon laajentaminen valtakunnallisessa osaamisen ja koulutustarpeen ennakoinnissa on erittäin tärkeä resurssien vähetessä. Olisi tärkeää pystyä koordinoimaan koko kenttää siten, että eri tahoilla tehty määrällinen ja laadullinen ennakointi täydentäisi toisiaan ja saataisiin resurssisäästöä ja parempaa ennakointia. Pitkän aikavälin ennakointiin pitäisi myös pystyä joustavammin tekemään väliaikatarkasteluja. Jos ottaa esimerkiksi, vaikka tekoälyn nopean kehittymisen, niin 5 vuoden tarkastelusyksi tai ennusteiden päivityssyys on kovin pitkä.

Lausunnonantajan näkemykset koskien koulutustarpeen ennakoinnin periaatteita

On tärkeää, että ennakointi perustuu sekä historiallisiin trendeihin että tulevaisuuden muutosilmiöihin. Kuitenkin periaatteiden soveltamisessa voisi olla enemmän joustavuutta ja reagoitakykyä nopeasti muuttuviin tilanteisiin. Lisäksi vaikka kansallisen tason ennakointimallit ovat kehittyneet, ne eivät edelleenkään huomioi riittävästi alueellisia eroja, mikä voi johtaa epätasapainoon koulutustarjonnan ja työvoimatarpeen välillä eri alueilla. Lisäksi työelämän nopea muutos ja uusien osaamistarpeiden syntyminen vaativat jatkuvaa oppimista, mutta ennakointimallit eivät aina pysty tukemaan riittävästi yksilöiden osaamisen päivittämisen edellyttämää tietotarvetta.

Lausunnonantajan näkemykset koskien koulutustarpeen ennakointimallin toteutusta

Mallin joustavuutta ja päivitettävyyttä tulisi parantaa, jotta se voisi reagoida nopeammin muuttuviin työmarkkinatilanteisiin. Lisäksi mallin tulisi huomioida paremmin lyhyen aikavälin ennakointitarpeet, joissa alueelliset ELY-keskukset ovat avainasemassa. Maakuntien koulutuksenjärjestäjien näkökulmasta ennakointimallin tulisi olla helpommin sovellettavissa paikallisiin tarpeisiin.

Lausunnonantajan näkemykset koskien työryhmäraportin mukaisen perusskenaarioiden ennakointitulosta

Analysoitaessa perusskenaarioiden roolia ja vaikutusta koulutustarpeiden ennakoinnissa, on tärkeää tarkastella niiden kykyä vastata todellisiin koulutustarpeisiin sekä tukea koulutuksenjärjestäjiä.

Perusskenaarioiden vahvuudet ovat niiden ennustettavuus ja yksinkertaisuus, mutta niiden heikkouksina ovat joustavuuden ja innovaatioiden huomioimisen puute. Vaihtoehtoiset skenaariot tarjoavat joustavuutta ja kykyä reagoida muuttuviin tilanteisiin, mutta niiden monimutkaisuus voi tehdä niiden soveltamisesta haastavaa. Kokonaisuutena tarkasteltuna perusskenaarioiden ja vaihtoehtoisten skenaarioiden

yhtäaikainen käyttö ja soveltaminen tarjoaa toimivan lähestymistavan koulutustarpeiden ennakointiin. Skenaarioiden tehtävänä on tuottaa vaihtoehtoisia tulevaisuuskulkuja päättäjien arvioitavaksi ja sovellettavaksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 138

Lausunto MMM:n luonnokseen maaseutupoliittiseksi selonteoksi

VSLDno-2025-331

Valmistelija / lisätiedot:

Tarja Nuotio, aluekehitysjohtaja, tarja.nuotio@varsinais-suomi.fi

Maa- ja metsätalousministeriö (MMM) on pyytänyt kirjeellään 5.6.2025 kommentteja koskien luonnosta valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi, joka on tarkoitus loppuvuodesta 2025 antaa eduskunnalle.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaisesti laaditaan maaseutupoliittinen selonteko. Hallitusohjelmassa todetaan, että suomalainen maaseutu, maatalous ja metsät turvaavat kansalaisten hyvinvointia ja ovat koko yhteiskunnan peruspilareita. Niiden tärkeys korostuu muuttuneessa turvallisuusympäristössä entisestään. Lisäksi todetaan, että mahdollisuudet hyvään elämään, sen rakentamiseen ja kannattavaan yritystoimintaan maaseudulla edellyttävät toimia, jotka pohjautuvat alueiden vahvuuksiin ja ihmisten tarpeisiin. Hallitus näkee elinvoimaisen maaseudun elinehtona koko Suomen hyvinvoinnille.

Selonteko kytkeytyy hallitusohjelman eri kokonaisuuksiin, kansalliseen maaseutupolitiikkaan, EU:n pitkän aikavälin maaseutuvision kokonaisuuteen sekä OECD:n maaseutupolitiikan periaatteisiin. Selonteon laadinnassa hyödynnetään hallitusohjelman mukaisia valmiita selontekoja, strategioita ja ohjelmia sekä huomioidaan samaan aikaan valmistelussa olevat muut selontekoon keskeisesti liittyvät strategiat ja ohjelmat.

Selonteolla kehitetään myös suomalaista maaseutupoliittista järjestelmää, joka on edelläkävijä ja kansainvälisesti ainutlaatuinen. Järjestyksessään kolmas maaseutupoliittinen selonteko laaditaan postnormaalissa ajassa, jota kehystää yhtäaikaiset muutokset esimerkiksi väestörakenteeseen, puhtaaseen ja digitaaliseen siirtymään, kestävyysmurrokseen sekä kriiseihin liittyen (ilmasto, talous, pandemia, sota, energia). Kaupunkien ja maaseutualueiden välinen keskinäisriippuvuus (ekosysteemipalvelut, ruoka ja vesi, puhdas energia, monipaikkaisuus) on korostunut kriisien myötä, mutta kuntien ja alueiden eriytymiskehitys jatkuu. Eriarvoisuus ihmisten välillä lisääntyy yhä enemmän maantieteen perusteella, kuten myös elinkeinojen kehittymismahdollisuudet. Keskustelu alueiden erivertaisuudesta rakenteissa, mielikuvissa ja kokemuksissa on ajankohtainen.

Selonteon tarkoituksena on täsmentää tavoitteet ja poikkihallinnolliset toimet erilaisten maaseutu- ja saaristoalueiden elinvoiman uudistumiselle, asuttavuuden, palveluiden, infrastruktuurin, yrittäjyyden, kansalaistoiminnan edellytyksille sekä suomalaisen yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden vahvistamiselle. Samalla selonteko määrittelee valtioneuvoston pitkän aikavälin maaseutuvision.

Selonteolla parannetaan politiikan johdonmukaisuutta ja osuvuutta maaseutu- ja

saaristoalueilla sekä edistetään paikkaperustaisen politiikan ja kehittämisen toteuttamista.

Selonteon valmistelua ovat ohjanneet poikkihallinnollinen ohjausryhmä ja sihteeristö, joissa ovat edustajat seuraavista ministeriöistä: LVM, MMM, OKM, PLM, SM, STM, TEM, VM ja YM. Selonteon valmistelua on tukenut maaseutupolitiikan neuvosto (MANE) sekä harvaan asuttujen alueiden parlamentaarinen työryhmä (HARVA) ja saaristoasiain neuvottelukunta (SANK).

Kommentit on pyydetty toimittamaan 15.8.2025 mennessä ensisijaisesti lausuntopalveluun osoitteessa lausuntopalvelu.fi

Taustamateriaali: MMM:n kommenttipyyntö ja luonnos maaseutupoliittiseksi selonteoksi sekä sen liite 6 (Maaseutualueiden nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvaus).

[Linkki suomenkieliseen versioon](#)

[Länk till svensk version](#)

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi seuraavan lausuntopalvelun kautta annetun asiantuntijalausunnon. Varsinais-Suomen liiton virasto on aikataulusyistä (dl. 15.8.2025) antanut seuraavat kommentit lausuntopalveluun valmiiksi asetettuihin kommenttikohtiin koskien seuraavia lausuntopyynnön osioita:

- yleiset huomiot
- maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmä
- maaseutualueiden tilannekuva ja muutostekijät
- kansallinen maaseutuvision
- poikkihallinnolliset tavoitteet ja kehittämissuosituks
- maaseutualueiden nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvaus
- muut täydennystarpeet

1. Mitä ajatuksia selontekoluonnos herättää?

Selonteko (luonnos) on tärkeä ja ajankohtainen, mutta se olisi saanut tulla jo aiemmin viitaten maaseudulla tapahtuneeseen kehitykseen viime vuosina ja vuosikymmeninä. Lisäksi selonteossa olisi voitu selkeämmin viitata aiempiin vastaaviin selontekoihin. Huomion kiinnittää niin ikään se, miten valtion talousarviokeskustelu elokuussa 2025 suhteutuu selontekoluonnoksen tavoitteisiin ja kehittämissuosituksiin, kun yhtäältä painotetaan kumppanuuksia ja toisaalta ollaan leikkaamassa selontekoluonnoksessa maaseudulle keskeiseksi katsotulta 3. sektorilta (esim. kylätoiminta) pois.

2. Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmään liittyen olennaiset?

Paikkaperustaisuus on hyvä lähtökohta koskien maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmää. Eri alueiden vahvuuksien, tarpeiden ja mahdollisuuksien tunnistaminen hyvä tarkastelutapa. Maaseutu (ml. saaristo) ja sen erilaiset

määrittelytavat on hyvin avattu, samoin kuin maaseutupolitiikan määrittely. Tieto ja sen merkitys maaseudun kehittämiseksi noteerattu hyvin. Viittaukset myös kv. tason maaseutupoliittiseen järjestäytymiseen myös hyvät.

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

Turvallisuus ja varautuminen on tässä dokumentissa jätetty vähemmälle huomiolle mutta toki viitataan toiseen asiakirjaan, jossa tätä tematiikkaa on avattu laajasti (Yhteiskunnan turvallisuusstrategia YTS).

3. Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutualueiden tilannekuvaan ja muutostekijöihin liittyen olennaiset?

Maaseudun demografiset muutokset, talouteen ja osaamiseen (osaamistarpeet) liittyvät tarpeet ja niiden muutokset, palveluihin ja palveluverkkoihin liittyvät muutokset ovat olennaiset nostot. Samoin tärkeä esiin nostettu tekijä on maaseutu-kaupunki -vuorovaikutus. Hyvä huomio on puheen (joko negatiivinen tai positiivinen) vaikutus maaseudun imagolle ja sen kehitykselle. Vahvojen paikallisyhteisöjen korostaminen on myös positiivinen huomio (toimiminen julkisen vallan tukena esim. digitalisaation paikallisessa edistämisessä tai vaikkapa varautumistoiminnassa).

4. Onko selonteossa kuvattu maaseutuvision olennainen?

Kumppanuuteen ja ihmisiin eri rooleissaan pohjautuva maaseutuvision on oikea ja olennainen tässä ajassa; "Tavoitteellinen kumppanuus" on hyvä "slogan" tässä. Mielikuvia luodessa, päätöksiä tehtäessä ja arjen elämässä sekä yrittäjyydessä on tarkasteltava maaseutua paikallislähtöisesti, kunkin seudun omat tarpeet ja voimavarat huomioiden. Rakentavan puheen merkitys on maaseutuvissiosakin nostettu hyvin esiin. Tulevaisuuden uskon luominen on ennakoedellytys maaseudun veto- ja pitovoimalle. Myös tässä korostuu yhteistyö yli sektorirajojen sekä kaupunki-maaseutu -kumppanuuden tarve.

5. Ovatko selonteossa tunnistetut poikkihallinnolliset tavoitteet (5 kpl) ja kehittämissuosituksiset (24 kpl) olennaiset?

Tavoitteet, jotka koskevat digitalisaation ja fyysisen saavutettavuuden ajantasaistamista, talouden rakenteiden uudistamista, toimintaedellytysten, luottamuksen ja tulevaisuudenuskon voimistamista, maaseututiedon lisäämistä ja koontia sekä maaseutupoliittisen suunnittelujärjestelmän terävöittämistä ovat kaikki olennaisia nykyisessä tilanteessa. Maaseudun toimintaedellytysten turvaaminen on avain maaseudun asuttuna ja aktiivisena pitämiselle, mikä on myös ehdoton turvallisuustekijä tilanteessa, jossa elämme nyt.

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset tavoitteet (1-3 kappaletta)?

1. Tavoite: Ajantasaistetaan digitaalista ja fyysistä saavutettavuutta

Kaikille on taattava digitaalinen ja fyysinen saavutettavuus niin kaupungeissa kuin maaseudun syrjäalueillaakin ml. saaristoalueet. Se on nykyisessä maailman tilanteessa myös turvallisuuskysymys.

2. *Tavoite: Vahvistetaan talouden uudistumista tukevia rakenteita*

Maaseudun elinkeinollinen potentiaali on tunnistettava nykyistä paremmin; uudet innovaatiot ja arvoketjut tulee huomioida suunnittelussa.

3. *Tavoite: Voimistetaan toimintaedellytyksiä, luottamusta ja tulevaisuuskhoa*

Poikkihallinnollinen yhteistyö maaseudun asuttuna pitämisen ennakoedellytysten luomiseen (esim. palveluverkon ylläpito) on tässä kohtaa ratkaiseva. Maaseututiedon kartuttaminen, analysointi ja huomioiminen on niin ikään erittäin keskeistä.

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset kehittämissuositukset (1-5 kappaletta)?

1. *Digitaalisen kuilun kaventaminen*

Maamme kaikki alueet ja asukkaat eivät vielä ole yhdenvertaisessa asemassa digitaalisen saavutettavuuden osalta. Harvaan asuttu maaseutu ml. saaristo edelleen eriarvoisessa asemassa.

2. *Kestävä liikkuminen ja liikenne*

Uudenlaiset liikkumisratkaisut on otettava mukaan maaseutualuiden ja saariston resurssivalikoimaan kestävän liikkumisen ja liikennepalveluiden kehittämiseksi ja liikennepalveluverkon ylläpitämiseksi.

3. *Saaristoliikenne*

Saaristolakia uudistettaessa on nykyinen palvelutaso säilytettävä ja kytkettävä saaristoliikenne paremmin muuhun joukkoliikenteeseen liikkumispalveluiden kehittämiseksi kokonaisuutena ja liikennepalveluiden käytettävyyden parantamiseksi.

4. *Koordinaatio EU-rahastojen välillä*

Koordinaatiota parantamalla voidaan tehostaa rahoituksen vaikuttavuutta sekä maaseutu- että kaupunkialueilla.

5. *Maaseudun kehittäminen CAP post 2027*

Maaseudun kehittämisen rahoitus on turvattava myös seuraavalla ohjelmakaudella. EU:n yhteisen budjetin laadintaan on vaikuttettava tehokkaalla edunvalvontatyöllä.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 139

Lausunto merialueen kalankasvatuksen sijainnin ohjaussuunnitelmasta ja sitä koskevasta ympäristöselostuksesta

VSLDno-2025-337

Valmistelija / lisätiedot:

Heidi Saaristo-Levin, suunnittelujohtaja, heidi.saaristo-levin@varsinais-suomi.fi

Kuvaus

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt 10.6.2025 lausuntoa luonnoksesta merialueen kalankasvatuksen sijainninhjaussuunnitelmasta ja sitä koskevasta ympäristöselostuksesta

Tausta

Yli puolet ihmisten syömästä kalasta on alkuperältään viljeltyä ja viljellyn kalan osuus kulutuksessa lisääntyy nopeasti. Tulevaisuudessa vesiviljelyn rooli maailman ruokahuollossa todennäköisesti edelleen korostuu, sillä vesiviljelyä pidetään yhtenä potentiaalisimmista ja kestävimmistä keinoista tuottaa eläinproteiinia nopeasti kasvavalle väestölle.

Suomessakin viljellyn kalan kysyntä on suurta ja sen kulutus koostuu pääosin ulkomailta tuodusta kalasta. Kotimaisen kalan osuus on kuitenkin viime vuosina noussut ja on nyt hieman yli kolmannes kuluttamastamme kalasta. Kestävän kalankasvatuksen suuren potentiaalin ja kysynnän vuoksi sijainninhjaussuunnitelma pyrkii luomaan edellytykset kotimaisen kalankasvatustuotannon kestäväälle kasvuille ja kehittymiselle.

Itämeren suojele ja sen tilan parantaminen on keskeinen yhteiskunnallinen tavoite. Vesien ja merenhoidon tavoitteena on vesien hyvän ekologisen tilan saavuttaminen. Suomessa vesiviljelyn kehittämisen lähtökohtana on elinkeino- ja ympäristöpolitiikan yhteensovittaminen. Näin luodaan edellytykset ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväälle elinkeinolle ja sen tulevaisuudelle. Manner-Suomen merialueen kalankasvatuksen sijainninhjaussuunnitelma on keskeinen keino yhteensovittamistyölle.

Merialueella harjoitettavan kalan jatkokasvatuksen merkittävä kehityssuunta on viime vuosina ollut toiminnan sijoittuminen avoimille merialueille. Tämä on myös uudistetun sijainninhjaussuunnitelman suuntaus, joka tähtää kestäväan kasvuun kalankasvatusalalla.

Tavoitteet

Merialueen kalankasvatuksen sijainninhjaussuunnitelman tavoitteena on ohjata merialueen ruokakalan jatkokasvatusvaiheita siihen parhaiten sopiville vesialueille, joilla kalankasvatustuotantoa voidaan kestävästi kasvattaa Manner-Suomen

vesiviljelystrategian mukaisesti siten, että toiminnan kasvu ei vaaranna vesien- ja merenhoidon tavoitteiden saavuttamista.

Päivitettyjen objektiivisten kriteerien pohjalta uudistetun sijainninhjaussuunnitelman tavoitteena on antaa aremman arviointi- ja tietopohjan viranomaisille, kalankasvatusalalle ja siihen liittyville toimijoille sekä mahdollistaa kalankasvatuksen kestävä kasvun ja parantaa luvittamisen ennakoitavuutta.

Lisätietoja: [Lausunto - Lausuntopalvelu](#)

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää antaa luonnoksesta merialueen kalankasvatuksen sijainninhjaussuunnitelmasta ja sitä koskevasta ympäristöselostuksesta seuraavan lausunnon:

Varsinais-Suomen liitto pitää sijainninhjaussuunnitelmaa tärkeänä työkaluna vesiviljelyn kestävä kehityksen edistämässä, vesiviljelyn sijoittumisen suunnittelussa sekä toiminnan luvituksessa. Uudistetun sijainninhjaussuunnitelman tuleekin antaa viranomaisille ja toimijoille selkeä viitekehys kalankasvatuksen sijoittamiseen merialueilla.

Liitto korostaa, että rehevöityminen on Itämeren suurin ympäristöongelma. Kalankasvatus ei saa vaarantaa vesien- ja merenhoidon tavoitteiden saavuttamista, ja kalankasvatus on tärkeää sijoittaa alueille, joilla ympäristövaikutukset ovat hallittavissa ja vesien hyvän tilan saavuttaminen ei vaarannu.

Kalankasvatuksen sijainninhjaussuunnitelma on myös tärkeä tietopohja vesiviljelyn osalta Suomen merialuesuunnitelman käynnissä olevaan päivitystyöhön.

Lausuntomateriaali pohjautuu vain kuvalliseen kartta-aineistoon, josta pystyy näkemään vain suurpiirteisesti alueelliset ominaisuudet ja niiden sijoittumisen. Yksityiskohtaisemman arvioinnin mm. kaavoituksen ja aluesuunnittelun näkökulmasta voi tehdä vasta paikkatietoaineistojen kautta. Tehty sijainninhjaussuunnitelma perustuu FINFARMGIS paikkatietosovelluksen avulla tehtyyn analyysiin, ja onkin tärkeää, että viranomaiset ja sidosryhmät saavat nämä aineistot omaan käyttöönsä.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksi

Lausunnon saaja, Varsinais-Suomen ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat - vastuualue, muut tilanteen mukaan.

§ 140

Lausunto energia- ja ilmastostrategian luonnoksesta

VSLDno-2025-393

Valmistelija / lisätiedot:

Heidi Saaristo-Levin, suunnittelujohtaja, heidi.saaristo-levin@varsinais-suomi.fi
Riikka Leskinen, toimialapäällikkö, riikka.leskinen@valonia.fi

Liitteet

1 LIITE 1: Kuvaajia yhtäältä kasvihuonekaasupäästöjen ja toisaalta päästöjen ja poistumien kokonaistaseen ennustetusta kehityksestä lausuntoaineistossa

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoja Suomen kansallisen energia- ja ilmastostrategian luonnoksesta 22.8.2025 mennessä. Lausuntopyynnön keskiössä ovat politiikkalinjaukset ja niiden vaikutusarviot.

Tausta

Strategia on laadittu yhdessä muiden ministeriöiden kanssa ja samanaikaisesti Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman (KAISU) kanssa. Perustana ovat VTT:n KEITO-hankkeen päästöennusteet ja skenaariot vuoteen 2050.

Tavoitteet

Tavoitteena on saavuttaa EU:n vuoden 2030 päästö- ja energiatavoitteet sekä Suomen ilmastolain vähintään 60 prosentin päästövähennys vuoden 1990 tasosta. Suomen ilmastolaki asettaa hiilineutraaliustavoitteen vuodelle 2035, kun EU:n tavoite on vuodelle 2050. EU:n ilmastolain päivitysehdotus sisältää vuoden 2040 välitavoitteen, jossa nettopäästöjä vähennetään 90 prosenttia vuoden 1990 tasosta.

Skenaariot

KEITO-hankkeessa on laadittu kaksi skenaariota: nykytoimet (WEM) ja lisätoimet (WAM). Nykytoimilla 2030-tavoitteeseen päästään lähelle, mutta 2040 ja 2050 tavoitteet jäävät saavuttamatta. Lisätoimilla tavoitteisiin voidaan päästä, jos investoinnit teknisiin hiilinieluihin ja puhtaaseen siirtymään toteutuvat nopeasti. Hiilineutraalius saavutettaisiin kuitenkin aikaisintaan 2050-luvulla, pääasiassa maankäyttösektorin heikon kehityksen vuoksi.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi seuraavan lausuntopalvelun kautta annetun (19.8.) asiantuntijalausunnon. Varsinais-Suomen liiton virasto on aikataulusyistä (dl. 22.8.2025) antanut seuraavat kommentit lausuntopalveluun valmiiksi asetettuihin kommenttikohtiin koskien seuraavia lausuntopyynnön osioita. Niihin kohtiin, joihin ei tässä lausuta, yhdytään strategialuonnoksen linjausten mukaisesti.

2.2 Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen ja nielujen kasvattaminen
Nielutavoitteet ja niiden toteuttamisen keinot eivät ole linjassa keskenään.

Maankäyttösektorin toimia tulisi lisätä ja metsien nieluja vahvistavat toimet tulisi toteuttaa nopeasti ja laajassa mittakaavassa. On muistettava, että voimassa oleva linjaus siitä, ettei hakkuutasoja rajoiteta, vaikeuttaa maankäyttösektorin tavoitteiden saavuttamista. Teknisten hiilinielujen (varastoimisen) merkitystä on puolestaan arvioitu liian optimistisesti. Sen sijaan hiilidioksidin hyödyntämiseen liittyvät hankkeet ovat realistisempia ja niitä tulisi edistää.

2.3 Uusiutuvan energian edistäminen

Tuulivoiman etäisyysvaatimus ilman maakuntakaavan merkintää on liian tiukka ja ohjaa hankkeita pääosin Pohjois-Suomeen. Etäisyyden määrittämisessä tulisi käyttää melumallinnusta kuten maakuntakaavoituksessa. Merituulivoimassa tulisi selvittää Ahvenanmaan aluevesillä tuotetun sähkön siirto mantereelle kustannuksineen ja lainsäädäntöineen. Varsinais-Suomessa sähköntarve on suuri, mutta omat maatuulivoimatuotannon mahdollisuudet ovat niukat. Varsinais-Suomessa on vireillä monia teollisen aurinkovoiman hankkeita.

2.4 Vety ja sähköpolttoaineet

Yhdymme strategian luonnoksiin vetytalouden edistämisestä. Korostamme lisäksi sitä, että varsinaissuomalaisten vihreän siirtymän hankkeiden toteutumiseksi on erityisen tärkeää, että sähkön kanta- ja jakeluverkkojen ajankohtaiset kapasiteettihaasteet saadaan ratkaistua nopeasti. Pidemmällä tähtäimellä myös vedyn runkoverkko Naantaliin asti sekä Ahvenanmaan aluevesillä tuotetun merituulivoimasähkön liittämisen mahdollistaminen kantaverkkoon Varsinais-Suomessa ovat olennaisia tekijöitä.

2.5 Energiategohokkuuden edistäminen

Kunnille on tarjottava neuvontaa uuden energiategohokkuusdirektiivin toimeenpanosta ja vapaaehtoisista energiategohokkuussopimuksista. Alueellisten energianeuvojen toimintaedellytykset on turvattava myös vuoden 2025 jälkeen. Energiategohokkuuden edistäminen edellyttää pitkäjänteistä rahoitusta ja jatkuvaa neuvontaa.

2.7 Ydinenergian käyttö

Perinteisen suuren ydinvoimalan rakentaminen on taloudellisesti ja markkinoiden kannalta epävarmaa ja vaatii merkittävää julkista tukea. Modulaariset pienydinvoimalat ovat todennäköisesti kustannustehokkaampia ja kestävämpiä ratkaisuja, joiden pilotointia voidaan tukea.

2.10 Verotus

Strategian mukaan ei päästöjä lisääviä toimia veroteta, mikä voisi valtion talouden kannalta kuitenkin olla tarkoituksenmukaista. Verohyvitysten on tärkeää kohdistua hankkeisiin, jotka aidosti tukevat siirtymää ilmastoneutraaliin talouteen eivätkä aiheutu muita merkittäviä ympäristövaikutuksia.

2.12 EU-vaikuttaminen

Suomen on tuettava EU:n kunnianhimoista vuoden 2040–90 prosentin päästövähennystavoitetta ja tunnistettava alueiden ja kaupunkien keskeinen rooli siirtymän toteuttajina. Rahoitus- ja sääntelykehystä on kehitettävä niin, että se tukee käytännön toimeenpanoa ja alueellisia investointeja.

3 Nykytilanne ja arviot politiikkatoimien vaikutuksista

Strategian tulisi tuoda selkeämmin esiin, että vain vuoden 2030 tavoitteet ovat saavutettavissa lisätoimilla, kun taas 2040 ja 2050 tavoitteet ovat epävarmoja. Maankäyttösektorin heikko kehitys on merkittävin este hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamiselle, mutta sen uudet toimet jäävät strategiassa vähälle huomiolle.

Muut kommentit

Vuonna 2025 tehtävä ilmastolain tavoitteiden arviointi vaikeuttaa strategian riittävyyden kokonaisarviointia. Varsinais-Suomi ja alueen kunnat ovat sitoutuneet nykyisiin ilmastolain tavoitteisiin.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 141

Lausunto keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta

VSLDno-2025-392

Valmistelija / lisätiedot:

Heidi Saaristo-Levin, suunnittelujohtaja, heidi.saaristo-levin@varsinais-suomi.fi
Riikka Leskinen, toimialapäällikkö, riikka.leskinen@valonia.fi

Liitteet

1 LIITE 1: kuvaajia taakanjakosektorin päästöjen ja kokonaistaseen kehittymisestä

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoja keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmasta 20.8.2025 mennessä. Ympäristöministeriö on yhdessä muiden ministeriöiden kanssa valmistellut luonnoksen keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmaksi. Ilmastolain (423/2022) mukaan valtioneuvosto hyväksyy keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan kerran vaalikaudessa.

Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma (KAISU3) kuvaa taakanjakosektorin ilmastotoimien nykytilanteen ja ennusteet sekä päivittää toimenpiteet, jotta tavoitteet saavutettaisiin päätetyissä EU:n ja ilmastolain mukaisissa aikatauluissa. Käytännössä kyse on vuosille 2030, 2035 ja 2040 asetetuista tavoitteista.

Vaikka taakanjakosektorin kokonaispäästöt ovatkin laskeneet jonkin verran, on kehitys ollut huomattavasti hitaampaa kuin päästökaupparektorilla (katso kuviot liitteessä). Taakanjakosektorista on tullut suurin päästöjen tuottaja 2020-luvulla, kun päästökaupparektorin khk-päästöt ovat laskeneet nopeasti. Toimenpiteet taakanjakosektorin päästöjen vähentämiseksi ovatkin olennaisia, ja niihin on myös kansallista vaikutusvaltaa. Sektorin suurimmat päästöluokat ovat liikenne ja maatalous. Kaikkiaan taakanjakosektorille kuuluvat seuraavat toiminnot:

- liikenne
- maatalous
- rakennusten erillislämmitys
- työkoneet
- jätehuolto
- F-kaasut (fluorikaasut)
- päästökaupan ulkopuolinen teollisuus (pääosa päästökaupparektorilla)
- muu energiankäyttö (energia-ala ja teollisuus kuuluvat pääosin päästökaupparektorille)

KAISU3-työn sekä energia- ja ilmastostrategialuonnoksen taustalle on tehty päästökehityksen tulevaisuusskenaariot aina vuoteen 2050 asti KEITO-tutkimushankkeessa, jota veti VTT. Tehtyjen KEITO-ennusteiden nykytoimiskenaarion mukaan taakanjakosektorin päästöt tulevat laskemaan lähes tavoitteiden ja päästökiintiöiden mukaisesti. Vuonna 2030 päästöjen tulisi olla Suomelle EU-lainsäädännössä asetetun -50 % veloitteen mukaisesti 17,1 Mt CO₂-ekv., mutta tuolloin nykytoimien ja veloitteen välille jää n. 1,8 miljoonan tonnin päästökuilu. Tavoite on kuitenkin luonteeltaan kumulatiivinen ja kohdistuu koko jaksolle 2021–

2030. Päästövähennysten vajeasta kaudella 2021–2030 katetaan lisätoimilla, jotka muodostavat KAISU3-luonnoksessa esitettävän taakanjakosektorin toimenpideohjelman.

KAISU3-luonnoksessa esitettyjen toimenpiteiden vaikuttavuutta on arvioitu ohjelman yhteenvedossa. Arvion mukaan vuoden 2030 50 %:n päästövähennysvelvoite voidaan todennäköisesti saavuttaa pienellä marginaalilla ottaen huomioon käytössä olevat joustot. Niin kutsuttu ETS-jousto tarkoittaa sitä, että vastaava päästö on saavutettava päästökauppasektorilla. Lopputulos riippuu kuitenkin ratkaisevalla tavalla siitä, kuinka paljon aikaisempien vuosien ylijäämäyksiköitä on jäljellä vuonna 2030. Arviossa on paljon erilaisia epävarmuuksia, ja Suomen jakson 2021–2030 taakanjakoasetuksen veloitteen täyttämiseen liittyy riskejä. Merkittävin riski on maankäyttösektorin vajeen siirtyminen taakanjakosektorin kannettavaksi, mutta myös taakanjakosektorin omien toimien toimeenpanoon liittyy epävarmuutta, joka voi vaarantaa veloitteen täyttämistä. Mittaluokaltaan maankäyttösektoriin liittyvä riski on moninkertainen verrattuna KAISU3- suunnitelman toimien vaikuttavuuteen liittyviin riskeihin.

Taakanjakosektori on osa päästöjen ja poistumien kokonaistasetta

Taakanjakosektorin päästökehitys kytkeytyy erottamattomasti myös päästökauppa- ja maankäyttösektoreihin. Maankäyttösektorille on ennustettu suurta nettopäästöä (esim. noin 14 Mt CO₂-ekv vuonna 2030). Nielutavoitteita ei siis tulla saavuttamaan, ei myöskään päästöjen ja poistojen kokonaistaseen tavoitetta. Nielujen kuilua ei myöskään pystytä kuroma umpeen maankäyttösektorilla, mikä tarkoittaa sitä, että päästövähennystarpeet siirtyvät taakanjakosektorille lisävelvoitteina.

KAISU3-luonnoksessa tilanne tiivistetään seuraavasti: ”Ilmastolain mukaan Suomen tavoitteena on olla hiilineutraali 2035 ja hiilinegatiivinen pian tämän jälkeen. Hiilineutraaliudessa keskeistä on sekä hiilinielujen että päästöjen taso... KEITO-työn skenaarioissa on tarkasteltu sekä päästökauppa- ja taakanjakosektorin kokonaispäästöjä että maankäyttösektorin nettonieluja/-päästöjä. Skenaariot perustuvat nykyisiin toimiin eivätkä sisällä uusia politiikkatoimia. Päästökauppa- ja taakanjakosektorin kokonaispäästöt ovat skenaariossa tasolla 21,9 Mt CO₂-ekv., josta taakanjakosektorin osuus on noin 70 prosenttia. Koska päästökaupan osuus jää vuoden 2035 tasolla niin pieneksi on selvää, että taakanjakosektorin osuus tarvittavista lisäpäästövähennyksistä on huomattava. Maankäyttösektorin nettopäästö vuonna 2035 on tuntuva laaditun nykytoimiskenaarion perusteella, n. 16 Mt CO₂-ekv. Päästövähennystarve riippuu toisin sanoen ratkaisevasti maankäyttösektorin kehityksestä. Hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen edellyttää, että eri sektoreiden toimet sovitetaan yhteen niin, että saavutettava päästö- ja nielukehitys on riittävä. Mikäli yhden sektorin lisätoimien vaikuttavuus jää vaatimattomaksi, paine toteuttaa vaikuttavia lisätoimia siirtyä toiselle sektorille.”

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi seuraavan lausuntopalvelun kautta annetun (19.8.) asiantuntijalausunnon. Varsinais-Suomen liiton virasto on

aikataulusyistä (dl. 20.8.2025) antanut seuraavat kommentit lausuntopalveluun valmiiksi asetettuihin kommenttikohtiin koskien seuraavia lausuntopyynnön osioita. Lausunto on jäsennetty lausuntopalvelun kysymysten mukaisesti.

Toimenpideohjelma tavoitteiden saavuttamiseksi

Varsinais-Suomessa lähes kaikki kunnat ovat asettaneet ilmastotavoitteen sekä käynnistäneet konkreettiset toimet tavoitteeseen pääsemiseksi. Pitkällä aikavälillä vuodesta 2005 lähtien Varsinais-Suomen kokonaispäästöt ovat vähentyneet 44 prosenttia, mikä on enemmän kuin koko maassa keskimäärin. Päästöt asukasta kohden laskettuna ovat vähentyneet 48 prosenttia vuodesta 2005 vuoteen 2023. Varsinais-Suomi on alueena sitoutunut hiilineutraaliuteen vuoteen 2035 mennessä ja samalla monet alueen kaupungit ja kunnat tavoittelevat edelläkävijöitä nopeampaa päästövähennystä. Ilmastolain tavoitteista on tärkeää pitää kiinni ja näin luoda ennustettava toimintaympäristö yritysten kestävyysinvestoinneille. Tähän tulee myös toimenpideohjelman pyrkiä.

KAISU3-luonnoksessa esitetyn vaikuttavuusarvion mukaan suunnitelman toimenpiteiden avulla olisi mahdollista saavuttaa taakanjakosektorin vähennystavoitteet vuodelle 2030 rimaa hipoen, kun laskennassa käytetään lisäksi joustoja päästökaupparektorilta. Luonnoksen mukaan on erittäin todennäköistä, että maankäyttösektorilla todentuvat suuret päästöt tulevat heijastumaan taakanjakosektorille tuntuvina lisävelvoitteina – siitäkin huolimatta, että niitä saataisiin vähennettyä maankäyttösektorin omilla toimenpiteillä ja poistojen (nielujen) mahdollisesti kehittyvällä kansainvälisellä kaupalla. Khk-päästöjen ja -poistojen kokonaistaseen huolestuttavan kehityssennusteen valossa kysytäänkin, onko KAISUn toimenpidesuunnitelma kyllin tehokas, vaikuttava ja kunnianhimoinen, jotta myös nuo maankäyttösektorilta todennäköisesti kaatuvat riskit saataisiin käsiteltyä EU:n ja ilmastolain tavoitteiden ja sääntöjen mukaisesti? KAISU3:n jatkotyöskentelyssä tavoitetasoa tulisi nostaa siten, että toimenpiteiden vaikuttavuus kattaisi ainakin osan maankäyttösektorilta realisoituvista riskeistä.

Liikenne

Liikenteen päästöjen osalta lisätoimet ovat skenaarioiden mukaan erityisen keskeisiä. Samalla luonnoksessa esitetystä liikenteen toimista merkittävä osa suunnitellaan rahoitettavaksi sosiaalisen ilmastorahaston kautta. Sopiviin kohteisiin lisärahoituksena se onkin kannatettavaa. Mikäli valtion budjettirahoitusta kuitenkin suunnitellaan korvattavan Sosiaalisen ilmastorahaston varoilla, tuo se epävarmuutta toimien toteutumiseen, kun Suomen suunnitelmaa sosiaalisen ilmastorahoituksen kohdentumisesta ei ole vielä hyväksytty. Onkin mahdollista, että kaikki esitetyt toimet ei voi kohdentaa vaikuttavimpiin tai nyt suunniteltuihin kohteisiin.

MAL-sopimukset ovat keskeinen työkalu kaupunkien kestävä ja vähäpäästöisen yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän kehittämisessä. Samalla Traficomim arvio sen nykytoimilla saavutettavista päästövähennyksistä on varsin maltillinen. Olisi tärkeää arvioida, voisiko MAL-sopimusten puitteissa saada toteutettua nykyistä merkittävämpiä päästövähennystoimia esimerkiksi merkittäville panostuksella kestäviin kulkumuotoihin kaupunkialueilla.

Lähijunaliikenteen kehittämistä ei ole nostettu lainkaan esille, vaikka se voisi useilla kaupunkiseuduilla olla keino, jolla voitaisiin saada nopeitakin muutoksia kulkutavoissa. Varsinais-Suomessa paikallisjunaliikenteen mahdollisesta käyttöasteesta ja potentiaalista työmatkaliikenteessä tehtyjen selvitysten mukaan paikallisjunaliikenne koetaan aitona vaihtoehtona auton käytölle sekä vapaamman liikkumisen mahdollistajana autottomille. Paikallisjunaliikenne edesauttaa kattavan ja toimivan matkaketjuverkoston kehittämistä sekä pitkällä aikavälillä mahdollistaa Varsinais-Suomessa liikenteen merkittävän päästövähennyksen.

Luonnoksessa nostetaan esille joukkoliikenteen osalta kutsuliikenteen mahdollisuudet ikääntyvän ja vähenevän väestön alueilla liikenneköyhyyden vähentämiseksi. Kutsuliikenteen tulisi kuitenkin olla tarpeeksi pitkäaikaista ja riittävästi subventoitua, jotta se voi vakiinnuttaa paikkansa. Yhteistyöhön tarvittaisiin kuntien ja alueiden ohella mukaan yrittäjät, alustakehittäjät sekä hyvinvointialueet yhdistelemään erilaisia liikkumistarpeita.

Liikenteen osalta toimien johdonmukaisuutta olisi hyvä tarkastella Fossiilittoman liikenteen tiekartan toteutumisen osalta, jotta Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan keskeisesti kuuluvan uudistuksen ei katsota peruuntuneen, mikä voisi aiheuttaa merkittävää tulonmenetystä RRF-rahoituksessa.

Rakennusten erillislämmitys

Erillislämmityksen päästöt ovat vähentyneet etenkin öljylämmityksestä luopumisen seurauksena. Pientalojen ja kuntien omistamien kiinteistöjen öljystä luopumista ovat vauhdittaneet myönnetyt tuet ja avustukset sekä yksityisten henkilöiden verotuksen korotettu kotitalousvähennys. Tukien ja avustusten haasteena on niiden lyhytaikaisuus ja leikkaukset määrärahoissa. Pientaloasukkaiden osalta haasteena ovat öljylämmityksen vaihtoehdot erityisesti pienituloisilla: tuet ja avustukset ovat riittämättömiä esimerkiksi lämpöpumpun hankintaan muutenkin korjaustarpeessa oleviin kiinteistöihin.

Lämmitystavan vaihtamisen yhteydessä on tarvetta energianeuvonnalle, mitä energiatehokkuusdirektiivin toimeenpano edelleen edellyttää.

Palvelurakennusten osuus erillislämmityksen päästöistä on noussut suurimmaksi (45 %). Luonnos ei sisällä kuitenkaan juurikaan toimenpiteitä näiden päästöjen vähentämiseksi mahdollista mikroyritysten tukea/ avustusta lukuun ottamatta.

Kuntien ja alueiden ilmastotyö

Kuntien ja alueiden ilmastotyön merkitys nostetaan luonnoksessa esille. Yhteistyön ja verkostojen merkitys sekä edelläkävijöiden rooli onkin tärkeää nostaa esille. Päästötyökalujen jatko on tärkeä varmistaa, mutta samalla muistaa myös, että seuranta ja työkalut edellyttävät jatkuvaa kehittämistä. Alueiden ja kuntien ilmastotoimien toteuttaminen edellyttää ketteriä kannustimia ja rahoitusta. Esimerkiksi Alueiden kestävän kasvun määrärahalla on voitu toteuttaa alueiden ja kuntien tarpeisiin hyvin vastaavia toimia pienimuotoisella rahoituksella. Energianeuvonnan jatkuvuuden varmistaminen on tärkeää erityisesti haavoittuvimpien ryhmien takia ja sen toteuttaminen verkostoyhteistyönä.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 142

Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen rahoitus, myönteiset päätökset

VSLDno-2025-382

Valmistelija / lisätiedot:

Tarja Nuotio, aluekehitysjohtaja, tarja.nuotio@varsinais-suomi.fi

Kansallista Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukemisen määrärahaa (AKKE) käytetään maakuntien liittojen päätösten mukaisesti maakuntastrategian ja hallituksen aluekehittämispäätöksen toimeenpanoa edistäviin kohteisiin. Lisäksi rahoitusta voidaan kohdentaa toimenpiteisiin, joilla edistetään alueiden muutosjoustavuutta muuttuvassa toimintaympäristössä, jota ovat viime aikoina haastaneet kansainväliset kriisit. Määrärahaa voidaan käyttää myös rakennemuutosten ennakointiin ja tukemiseen, kestävään elinkeinojen uudistamiseen sekä alueiden älykkääseen sopeutumiseen.

19.6.2025 päättynyt haku suunnattiin turvallisuuteen ja varautumiseen liittyviin toimenpiteisiin ja hankkeisiin. Näitä voivat olla esimerkiksi kuntaryhmien /seutukuntien yhteiset valmiussuunnitelmien laatimisprosessit ja niiden käynnistyminen. Myös valmiuteen/turvallisuuteen ja varautumiseen liittyvä osahanke (esim. koulujen turvallisuus, kriittiset kohteet, osallisuuden vahvistaminen tms.) voi tulla kyseeseen. Etuna on, jos hankkeet valmistellaan useamman kunnan yhteistyönä.

Hankkeissa noudatetaan seuraavia valintakriteereitä:

- perustuu Varsinais-Suomen maakuntaohjelmaan
- edistää suoraan tai välillisesti elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä tai työllisyyttä tai
- tukee varautumis- ja valmiustoimintaa tai
- edistää pienimuotoisia kokeiluja ja pilotointeja

Varsinais-Suomen liittoon saatiin 5 hakemusta, joiden yhteenlaskettu haettu tukirahoitus oli 246 361 euroa. Myönteisten päätösesitysten tukisumma yhteensä on 204 837 euroa. Varsinais-Suomen liitolla on käytettävissä Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen -rahoitusta noin 205 000 euroa.

Myönteiset päätösesitykset:

Varsinais-Suomen kuntien ja Punaisen Ristin osastojen varautumisen yhteistyön kehittäminen (2025–362). Hakija SPR Varsinais-Suomen piiri

Hankkeen toteutusaika on 1.1.–31.12.2026

Hankkeen kuvaus:

Kansainväliset kriisit, ilmastonmuutoksen vaikutukset ja yhteiskunnan teknologinen haavoittuvuus ovat lisänneet tarvetta vahvistaa alueellista varautumista ja valmiutta. Varsinais-Suomen alueella toimii 47 Punaisen Ristin osastoa, jotka ovat osa

Vapaaehtoisen pelastuspalvelun järjestöverkostoa ja osallistuvat viranomaisten tukena hälytys- ja valmiustoimintaan. Kuitenkin osastojen valmiustasossa, yhteistyörakenteissa ja harjoittelussa on alueellista vaihtelua. Hankkeessa kehitetään kuntien ja järjestöjen kykyä toimia yhdessä erilaisissa häiriötilanteissa.

Yhteys maakuntaohjelmaan:

Hanke tukee koko maakunnan omatoimista varautumista ja siten aktivoi koko maakunnan kattavaa asukkaiden hyvinvoinnin edistämistä. Hankkeessa tuetaan Punaisen Ristin osastojen ja muiden kolmannen sektorin toimijoiden kykyä toimia esimerkiksi nopeiden ilmastomuutoksen aiheuttamien säävaihteluiden ja sään ääri-ilmiöiden aiheuttamissa infrastruktuurikatkoissa ja muissa häiriöissä asukkaiden auttamisessa.

Perustelut päätösesitykselle:

Maakunnan laajuinen kuntien tarpeet huomioiva hanke. Toimenpiteet ovat monipuolisia sekä konkreettisia. Maakunnassa toimivien SPR:n osastojen hyödyntäminen luo hyvä pohjan toteutukselle ja varmistaa toiminnan jatkuvuutta myös hankkeen päätyttyä. Viestintään on kiinnitetty erityistä huomiota. Hanke parantaa kuntien ja järjestöjen kykyä toimia yhdessä erilaisissa häiriötilanteissa.

Salon Seudun Turvaverkko - varautumisen suunnittelu kunnissa (2025–363). Hakija Salon kaupunki

Hankkeen toteutusaika on 1.10.2025–30.9.2027

Hankkeen kuvaus:

Tavoitteena on parantaa kuntien (Salo, Somero, Koski TL ja Marttila) turvallisuutta ja varautumista muuttuvassa toimintaympäristössä. Ensisijaisena kohderyhmänä ovat kuntien varautumisesta vastaavat johtoryhmät, kuntien muut työntekijät sekä kaikki kuntien asukkaat. Hankkeessa päivitetään kuntien valmiussuunnitelmia ja parannetaan alueellista varautumista, järjestetään koulutuksia ja harjoituksia kuntien henkilöstölle ja asukkaille sekä parannetaan kriittisten kohteiden turvallisuutta. Lisäksi hanke vahvistaa kuntien välistä yhteistyötä ja osallisuutta.

Yhteys maakuntaohjelmaan:

Hanke tukee maakuntaohjelman tavoitetta parantaa alueen kriisivalmiutta ja turvallisuutta sekä lisätä asukkaiden ja kuntien henkilöstön osaamista ja valmiuksia kriisitilanteissa. Lisäksi hanke edistää yhteistyötä ja osallisuutta, joka on keskiössä Varsinais-Suomen alueen kehittämisessä. Parantamalla kriittisten kohteiden turvallisuutta hanke tukee maakuntaohjelman tavoitetta luoda turvallinen ja hyvinvoiva ympäristö kaikille asukkaille.

Perustelut päätösesitykselle:

Monen kunnan yhteishanke, joka vastaa rahoitushaun tavoitteisiin. Suunnitelma sisältää konkreettiset toimenpiteet ja hankkeen kohderyhmä on hyvin mietitty. Valmiussuunnitelmien päivitysten lisäksi hankkeen aikana järjestetään koulutuksia ja harjoituksia sekä paneudutaan kriittisten kohteiden turvallisuuteen.

Turvalliset kylät Oripäässä (2025–369). Hakija Oripään kunta

Hankkeen toteutusaika on 2.9.2025–1.9.2026

Hankkeen kuvaus:

Tavoitteena on kehittää kyläturvallisuutta, varautumista ja valmiussuunnittelua yhteistyössä kylätoimijoiden ja paikallisten järjestöjen kanssa. Tuloksena syntyy Oripään kyläturvallisuussuunnitelma, joka toimii konkreettisena työkaluna kylien varautumisen ja turvallisuuden kehittämisessä. Lisäksi kylätoimijat saavat koulutusta kriisiviestintään ja varautumiseen, mikä parantaa heidän valmiuksiaan toimia häiriötilanteissa.

Yhteys maakuntaohjelmaan:

Hanke tukee maakuntaohjelmaa vahvistamalla paikallista turvallisuutta ja varautumista. Yhteistyö kylätoimijoiden kanssa edistää alueellista osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Lisäksi hanke parantaa kylien kriisinkestävyyttä ja sopeutumiskykyä muuttuvissa olosuhteissa, mikä tukee maakunnan muutosjoustavuutta.

Perustelut päätösesitykselle:

Pienimuotoinen ja selkeä yhden kunnan toteuttama hanke, jonka toteutus kohdentuu kylätasolle. Pääpaino on kyläturvallisuussuunnitelman laatimisessa, mutta tämän lisäksi mukana on myös keskustelutilaisuuksia kyläläisten kanssa. Hanke on kustannustehokas verrattaessa rahallista panosta ja suunniteltuja toimenpiteitä sekä tuloksia.

Kriisinkestävä Raision seutu (2025–372). Hakija Raision kaupunki. Osatoteuttajat Naantalin kaupunki, Maskun kunta, Mynämäen kunta, Ruskon kunta, Nousiaisten kunta

Hankkeen toteutusaika on 1.10.2025–15.3.2027

Hankkeen kuvaus:

Tavoitteena on sopijakuntien (Raisio, Naantali, Masku, Mynämäki, Rusko ja Nousiainen) varautumisen ja valmiustoiminnan kehittäminen uuden yhteistyömallin avulla, kuntien toimintamallien yhtenäistäminen ja seudullisten käytänteiden luominen. Hankkeen avulla tarkastellaan ja kehitetään kuntien valmiussuunnitelmien ja varautumisen tasoa, yhteensovitetaan mahdollisuuksien mukaan suunnitelmia ja toimenpiteitä häiriötilanteita varten. Tavoitteena on myös kehittää varautumiseen ja valmiussuunnitteluun liittyvää viestintää, koulutusta ja yhteistyötä.

Yhteys maakuntaohjelmaan:

Edistetään osallistujakuntien muutosjoustavuutta ja kriisinkestävyyttä muuttuvassa toimintaympäristössä sekä vahvistetaan kuntien välistä yhteistyötä. Rakennetaan kuntien yhteistä toimintamallia, jossa osaltaan tuetaan myös aktiivista kansalaisuutta ja yhteisöllisyyttä, panostetaan aktiiviseen viestintään ja vahvistetaan kuntien ja kolmannen sektorin sekä erilaisten varautumiseen liittyvien verkostojen yhteistyötä.

Perustelut päätösesitykselle:

Hankkeessa on hyvä ja yhteistyösopimuksella sitoutunut kuntaryhmä. Suunnitelma on selkeä ja hyvin laadittu. Toimenpiteet ovat monipuolisia ja konkreettisia. Valmiussuunnitelmien yhteensovittaminen, luodut viestinnän käytännöt ja vahvistetut yhteistyöverkostot takaavat toiminnan jatkuvuutta myös hankkeen päätyttyä.

Hankkeet on käsitelty Hankerahoitusjaoston kokouksessa 18.8.2025.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää myöntää seuraaville hankkeille alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen rahoitusta:

1. SPR Varsinais-Suomen piirille myönnetään hankkeeseen "Varsinais-Suomen kuntien ja Punaisen Ristin osastojen varautumisen yhteistyön kehittäminen" (2025–362) Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen, alueelliset innovatiiviset ja kokeilevat toimet rahoitusta rahoitusta 70,0 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista (74 620 euroa), kuitenkin enintään 52 234 euroa.
2. Salon kaupungille myönnetään hankkeeseen "Salon Seudun Turvaverkko varautumisen suunnittelu kunnissa" (2025–363) Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen rahoitusta 70,0 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista (95 714 euroa), kuitenkin enintään 67 000 euroa.
3. Oripään kunnalle myönnetään hankkeeseen "Turvalliset kylät Oripäässä" (2025–369) Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen rahoitusta 70,0 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista (8 000 euroa), kuitenkin enintään 5 600 euroa.
4. Raision kaupungille, osatoteuttajat Naantalin kaupunki, Maskun kunta, Mynämäen kunta, Ruskon kunta, Nousiaisten kunta, myönnetään hankkeeseen "Kriisinkestävä Raision seutu" (2025–372) Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen, alueelliset innovatiiviset ja kokeilevat toimet rahoitusta 65,5 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista (122 073 euroa), kuitenkin enintään 80 000 euroa.

Päätös

Merkittiin, että Juhani Nummentalo (Salon kaupunginhallitus, hallituksen 1. varapuheenjohtaja; yhteisöjäävi) ilmoitti olevansa esteellinen ja eikä osallistunut asian käsittelyyn tai päätöksentekoon päätösehdotuksen kohtien 1–4 osalta.

Merkittiin, että Emma Lindqvist (Raision kaupunginhallitus, hallituksen jäsen; yhteisöjäävi) ilmoitti olevansa esteellinen ja eikä osallistunut asian käsittelyyn tai päätöksentekoon päätösehdotuksen kohtien 1–4 osalta.

Merkittiin, että Markus Ylis-Junttila (Mynämäen kunnanvaltuusto, kunnanvaltuuston puheenjohtaja; yhteisöjäävi) ilmoitti olevansa esteellinen ja eikä osallistunut asian käsittelyyn tai päätöksentekoon päätösehdotuksen kohtien 1–4 osalta.

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 143

Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen rahoitus, kielteinen päätös

VSLDno-2025-382

Valmistelija / lisätiedot:

Tarja Nuotio, aluekehitysjohtaja, tarja.nuotio@varsinais-suomi.fi

Kansallista Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukemisen määrärahaa (AKKE) käytetään maakuntien liittojen päätösten mukaisesti maakuntastrategian ja hallituksen aluekehittämispäätöksen toimeenpanoa edistäviin kohteisiin. Lisäksi rahoitusta voidaan kohdentaa toimenpiteisiin, joilla edistetään alueiden muutosjoustavuutta muuttuvassa toimintaympäristössä, jota ovat viime aikoina haastaneet kansainväliset kriisit. Määrärahaa voidaan käyttää myös rakennemuutosten ennakointiin ja tukemiseen, kestävään elinkeinojen uudistamiseen sekä alueiden älykkääseen sopeutumiseen.

19.6.2025 päättynyt haku suunnattiin turvallisuuteen ja varautumiseen liittyviin toimenpiteisiin ja hankkeisiin. Näitä voivat olla esimerkiksi kuntaryhmien /seutukuntien yhteiset valmiussuunnitelmien laatimisprosessit ja niiden käynnistyminen. Myös valmiuteen/turvallisuuteen ja varautumiseen liittyvä osahanke (esim. koulujen turvallisuus, kriittiset kohteet, osallisuuden vahvistaminen tms.) voi tulla kyseeseen. Etuna on, jos hankkeet valmistellaan useamman kunnan yhteistyönä.

Hankkeissa noudatetaan seuraavia valintakriteereitä:

- perustuu Varsinais-Suomen maakuntaohjelmaan
- edistää suoraan tai välillisesti elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä tai työllisyyttä tai
- tukee varautumis- ja valmiustoimintaa tai
- edistää pienimuotoisia kokeiluja ja pilotointeja

Varsinais-Suomen liittoon saatiin 5 hakemusta, joiden yhteenlaskettu haettu tukirahoitus oli 246 361 euroa. Myönteisten päätösesitysten tukisumma yhteensä on 204 837 euroa. Varsinais-Suomen liitolla on käytettävissä Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen -rahoitusta noin 205 000 euroa.

Kielteinen päätösesitys:

Vapaaehtoiset lasten tukena kriiseissä Varsinais-Suomessa (2025–371). Hakija Pelastakaa Lapset ry

Hankkeen toteutusaika on 1.2.–31.10.2026

Hankkeen kuvaus:

Päämääränä on varmistaa, että lapset saavat oikea-aikaisesti tarvitsemaansa tukea kriisi- ja häiriötilanteissa Varsinais-Suomen alueella. Tavoitteena on vahvistaa lapsia kohtaavien valmiudenvapaaehtoisten sekä valmiustoiminnan ammattilaisten

verkostoja ja osaamista lasten tukemiseen kriisi- ja häiriötilanteissa. Hankkeessa rekrytoidaan ja koulutetaan Varsinais-Suomen alueelle uusia Pelastakaa Lasten (PL) valmiuden vapaaehtoisia, jotka voivat toimia viranomaisten tukena alueen kriiseissä. Hankkeen osana kehitetään myös lapsiin keskittyvää hälytysryhmätoimintaa, joka linkitetään osaksi Vapaaehtoinen Pelastuspalvelu Vapepan alueellista toimintaa. Lisäksi koulutetaan muiden tahojen kuten kuntien ja hyvinvointialueen sekä Vapepa-verkoston muita vapaaehtoisia ja ammattilaisia lasten kohtaamisesta kriisi- ja häiriötilanteissa. Hankkeen aikana pyritään myös harjoittelemaan toimintaa käytännössä alueen viranomaisjohtoisissa valmiusharjoituksissa.

Yhteys maakuntaohjelmaan:

Maakuntaohjelmassa on huomioitu mm. poikkeusolojen, kuten koronapandemian vaikutukset lapsiin ja nuoriin. Ohjelman mukaan myös ilmastonmuutokseen varautumisen tarve on olemassa. Toistaiseksi sen taso kuitenkin riittämätön, kun mm. tulvariskit nähdään kasvavana haasteena. Pelastakaa Lapsissa varautuminen huomioi erilaiset kansalliset ja alueelliset kriisit sekä lapset ja nuoret niiden keskiössä. Järjestön fokus on yhä vahvemmin myös ilmastonmuutoksen aiheuttamissa kriisitilanteissa. Maakuntaohjelma myös korostaa yhteistyötä ja ihmisten toimijuutta.

Perustelut päätösesitykselle:

Hakija on jo saanut tukea samantyyppisiin toimintoihin, mm. hälytysryhmätoiminnan valtakunnalliseen kehittämiseen. Tässä hankkeessa olemassa olevaa toimintaa kohdennettaisiin Varsinais-Suomen alueelle. Tältä osin kyseessä on vakiintuneen toimintamallin jatkaminen ja suuntaaminen uudelle maantieteelliselle alueelle. Käytössä oleva rahoituskehys ei mahdollista kaikkien saapuneiden hankkeiden rahoittamista,

Hanke on käsitelty Hankerahoitusjaoksen kokouksessa 18.8.2025.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää, ettei seuraavalle hankkeelle myönnetä alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen rahoitusta:

Vapaaehtoiset lasten tukena kriiseissä Varsinais-Suomessa (2025–371). Hakija Pelastakaa Lapset ry

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 144

Sponge Enough? -hankkeen käynnistäminen

VSLDno-2025-402

Valmistelija / lisätiedot:

Riikka Leskinen, toimialapäällikkö, riikka.leskinen@valonia.fi

Valonian / Varsinais-Suomen liiton hakemuksella Saaristomeren valuma-alue ja Varsinais-Suomi on valittu yhdeksi kahdeksasta liitännäisalueesta EU:n Horisontti Eurooppa-ohjelmasta rahoitettuun SpongeWorks-hankkeeseen (Co-creating and Upscaling Sponge Landscapes by Working with Natural Water Retention and Sustainable Management (SpongeWorks), hankenumero 101156116). Hanke on myöntänyt Valoniale / Varsinais-Suomen liitolle avustusta luontopohjaisten eli luonnon prosesseja hyödyntävien vesienhallinnan ja ilmastokestävyyden keinojen edistämiseen. Hanketta toteutetaan yhteistyössä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kanssa.

Saaristomeren valuma-alueella toteutettavassa Sponge Enough? -hankkeessa edistetään vesienhallinnan luontopohjaisia menetelmiä, joilla lisätään alueen ilmastoiresilienssiä, torjutaan luontokatoa ja parannetaan maaperän terveyttä ja vesiensuojelua. Toimenpiteistä laaditaan strategia ja sitä toteuttava tiekartta, jotka sovitetaan yhteen valuma-aluesuunnittelun sekä muiden strategioiden ja ohjelmien kanssa.

Hankkeessa edistettävät toimet vähentävät esimerkiksi sateen aikana pintavalunnan muodostumista edistämällä veden imeytymistä maaperään. Ne hidastavat valuntaa ja varastoivat ylimääräistä vettä tilapäisesti maaperään, pohjaveteen tai pintavesiin. Tämä vesi vapautuu kuivuusjaksoina, jolloin sitä tarvitaan eniten. Toimenpiteet voivat olla monipuolisia luontopohjaisia ratkaisuja, kuten kosteikkoja, tulvatasanteita, soiden ennallistamista ja uomien mutkittelun palauttamista. Ne voivat olla myös agroekologisia käytäntöjä, kuten suorakylvöä tai maaperän kasvukunnon parantamista. Lisäksi toimenpiteisiin voi sisältyä hallinnollisia toimia, kuten sini-viherkertoimen käyttöönotto rakennetun ympäristön suunnittelussa sekä maa- ja metsätalouden sekä yhdyskuntien tarpeet yhdistävä vesitaloussuunnittelu.

Saaristomeren valuma-alueelle on laadittu ja laaditaan parhaillaan useita vesiensuojelua edistäviä valuma-aluesuunnitelmia. Sponge Enough? -hankkeen tavoitteena on tarkastella nykyisiä suunnitelmia ja täydentää niitä tarvittaessa luontopohjaisiin vesienhallintaratkaisuihin perustuvilla toimenpiteillä. Hanke tukee Saaristomeri-ohjelman toimeenpanoa ja pilottialuekoordinaattorien työtä.

Hankkeessa tehdään tiivistä kansainvälistä yhteistyötä erityisesti pääpartnerimaiden – Ranskan, Kreikan, Saksan ja Hollannin sekä 7 muun liitännäisalueen kanssa. Varsinais-Suomi on hankkeen ainut viileän, havumetsävyöhykkeen maa. Oppeja valuma-aluesuunnittelusta ja luontopohjaisista menetelmistä jaetaan eri maiden kesken ja etsitään Suomen olosuhteisiin soveltuvia uusia vesienhallinnan luontopohjaisia menetelmiä. Näitä otetaan käyttöön kiinnostuneiden maanomistajien kanssa

yhteistyössä. Esimerkkinä voidaan mainita Ranskassa eroosiontorjuntaan ja luonnon monimuotoisuuden lisäämiseen käytetyt puustoiset aidanteet (hedget). Toimenpiteiden toteutukseen haetaan erillistä rahoitusta Valonian asiantuntijoiden avustuksella.

Hanke vastaa Varsinais-Suomen maakuntastrategian tavoitteeseen 3: Itämeren alueen ympäristö- ja ilmastokestävin maatalous puolittaa ravinnevalumat ja parantaa Saaristomeren tilaa tyydyttävästä hyvään sekä toimenpiteeseen 6. Hanke myös edistää Varsinais-Suomen sitoutumista EU:n ilmastomuutoksen sopeutumisen missioon sekä meri- ja maaperämissioon.

Sponge Enough? -hankkeen kokonaisbudjetti on 100 000 € ja hankkeelle ei tarvita omarahoitusta

Hanke toteutetaan 1.8.2025–31.12.2027.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. käynnistää Sponge Enough? -hankkeen
2. perustaa hankkeelle liiton kirjanpitoon omakatteisen kustannuspaikan.
3. että hankkeen tilivelvollinen on suunnittelujohtaja, joka myös allekirjoittaa hankkeeseen liittyvät sopimukset ja sitoumukset

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 145

Climate Pact -toiminnan käynnistäminen

VSLDno-2025-405

Valmistelija / lisätiedot:

Riikka Leskinen, toimialapäällikkö, riikka.leskinen@valonia.fi

Euroopan komission käynnistämä Climate Pact on eurooppalainen ilmastositopimus ja osa Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa. Climate Pact on 27 maassa toimiva ilmastolähettiläiden verkosto, joka kannustaa kansalaisia ilmastotoimiin ja auttaa EU:n hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisessa 2050 mennessä. Climate Pact tuo yhteen yksilöt, yhteisöt ja järjestöt, jotka haluavat torjua ilmastomuutosta ja tukea sen seurauksiin sopeutumista.

Climate Pactin tavoitteena on saada ihmiset tietoisiksi ilmastomuutoksesta ja ympäristön haasteista, mutta myös tarjota keinoja vaikuttamiseen. Ilmastolähettiläät tekevät vapaaehtoistyötä tahoillaan ja levittävät samalla tietoa yhä suuremmalle joukolle. Suomessa toimii tällä hetkellä 16 lähettilään verkosto, joka on joukko aktiivisia vaikuttajia yhteiskunnan eri aloilta. Lähettiläiden tukena toimii maakoordinaattori sekä viestintätoimisto. Euroopan laajuista verkostoa koordinoi Euroopan komission DG Climan toimeksiannosta belgialainen Ecorys sekä Climate Alliance.

Valonia on nimetty toimimaan Climate pact -toiminnan maakoordinaattorina ajalla 3.5.2025–2.5.2027. Maakoordinaattorina Valonia tukee vapaaehtoisten ilmastolähettiläiden toimintaa ja viestii tapahtumista sekä ajankohtaisista eurooppalaisista ilmastoihteista laajemmalle yleisölle. Valonia myös vakiinnuttaa ja kasvattaa ilmastolähettiläiden joukkoa ja vahvistaa toiminnan vaikuttavuutta. Toiminnan rahoitus on yhteensä 96 424 euroa.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. käynnistää Climate Pact -toiminnan,
2. ottaa käyttöön liiton kirjanpitoon perustetun omakatteisen kustannuspaikan 6080 ja
3. että toiminnan tilivelvollinen on suunnittelujohtaja, joka myös allekirjoittaa hankkeeseen liittyvät sopimukset ja sitoumukset.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 146

Varsinais-Suomen Helmikunnat 2 -hankkeen päättäminen

VSLDno-2022-399

Valmistelija / lisätiedot:

Riikka Leskinen, toimialapäällikkö, riikka.leskinen@valonia.fi

Kaarinan, Liedon, Naantalın, Paimion, Raision, Salon, Someron ja Uusikaupungin kaupungit sekä Valonia/Varsinais-Suomen liitto toteuttivat yhteistyössä Varsinais-Suomen Helmikunnat 2 -hankkeen 1.4.2023–31.10.2024 välisenä aikana.

Valonian koordinoima varsinaissuomalainen yhteishanke [Varsinais-Suomen Helmikunnat 2](#) rahoitettiin Kunta- ja Järjestö-Helmi erityisavustuksella. Hanke oli järjestyksessään toinen laaja Valonian ja kuntien yhteishanke luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi. Mukana oli kahdeksan kuntaa: Kaarina, Lieto, Naantali, Paimio, Raisio, Salo, Somero ja Uusikaupunki. Kuusi kuntaa toteutti konkreettisia luonnonhoitotöitä ja Valonia keskittyi hankehallintoon ja viestintään. Viiden kunnan alueella laadittiin lisäksi pienvesien kunnostus- ja suojelusuunnitelmia. Kunnista Somero ja Uusikaupunki osallistuivat ainoastaan hankkeen pienvesiosioon. Valonia vastasi pienvesiosioon liittyvistä maastotöistä ja raportoinneista Naantalın kohteita lukuun ottamatta.

Yhteishankkeen kautta kunnat saivat apua luonnonhoitotöiden hankkeistamiseen, hankehallintaan sekä asiantuntija-apua kunnostettaviin kohteisiin. Yhteishankkeen avulla muun muassa tarjouspyyntöjä ja osaamista keskitettiin (esim. ruovikoiden niitto, luontoselvitysten ja hoitosuunnitelmien asiantuntijapalvelut). Kuntien resursseja pystyttiin yhteishankkeen avulla kohdistamaan nimenomaan luonnonhoitotöihin ja osaamisen kehittämiseen. Luonnonhoitotöistä viestitettiin ensimmäisen Helmikunnat-hankkeen tapaan koordinoidusti ja laaja-alaisesti yhteishankkeen kautta yhteistyössä Valonian kanssa.

Hankkeessa kunnostettiin ja otettiin hoidon piiriin 11 perinnebiotooppia eli esimerkiksi ketoja ja niittyjä viiden kunnan (Lieto, Naantali, Paimio, Raisio ja Salo) alueella. Kaarinassa ja Raisiossa hoidettiin kolmea lintuvesikosteikkoa muun muassa niittämällä ruovikkoa ja laiduntamalla ranta-alueita. Kaarinassa kunnostettiin yhtä puroa ja sen ranta-alueita. Kaksi metsäistä elinympäristöä kunnostettiin (Raisiossa pähkinäpensaslehto ja Kaarinassa tervaleppäluhta) ja yhden laajan suoalueen ennallistamista jatkettiin ennallistamalla korpea Salossa. Hankkeen aikana laadittiin yli 10 erilaista luontoselvitystä ja/tai hoitosuunnitelmaa joko kuntien omana työnä tai konsultin toimesta. Lisäksi viidelle kunnalle (Kaarina, Naantali, Salo, Somero ja Uusikaupunki) tehtiin kunnan alueella pienvesikartoituksia ja muutamalle valitulle kohteelle tarkemmat pienvesien kunnostus- ja suojelusuunnitelmat.

Hankkeen toteutuneet kokonaiskustannukset olivat 438 806,81 euroa, josta Valonian toteutuneet kustannukset olivat 138 764 euroa. Valonian omarahoitusosuus toteutuneista kustannuksista oli 7 700 euroa (5,5 %). Hankkeen kustannuspaikalle jäi hankkeen päättyessä ylijäämää 44,69 euroa.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. merkitä tiedoksi Varsinais-Suomen Helmikunnat 2 -hankkeen tulokset sekä
2. sulkea hankkeen kustannuspaikan 6053 ja siirtää ylijäämän 44,69 € Valonian kustannuspaikalle 6010.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 147

Liikkumisen ohjaus Varsinais-Suomessa 2024 -hankkeen päättäminen

VSLDno-2024-63

Valmistelija / lisätiedot:

Riikka Leskinen, toimialapäällikkö, riikka.leskinen@valonia.fi

Varsinais-Suomen liitto/Valonia toteutti 1.1.2024–28.2.2025 Liikkumisen ohjaus Varsinais-Suomessa 2024 -hankkeen. Hanke sai rahoitusta Traficom Valtion avustus liikkumisen ohjauksen toimintaan -avustuksesta. Hankkeen budjetti oli 86 500 €. Omarahoitusosuus oli 26 500 €, joka katettiin Liikennejärjestelmätyön liikkumisen ohjaustoimintaan varatulla rahalla sekä Kemiönsaaren 1500 €:n osuudella. Traficom myöntämä avustus oli 60 000 €.

Hankkeen päätarkoituksena oli kehittää kestävästä liikkumisen seuranta Varsinais-Suomessa. Hankkeen keskeisinä toimenpiteinä

- autettiin kuntia kestävästä liikkumisen suunnitelmien, kuten kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishojelmien laadinnassa. Auran kuntaa tuettiin KäPy-ohjelmatyössä muun muassa osallistamalla ohjausryhmätyöskentelyyn ja työpajoihin.
- toteutettiin kuntakierros kävelyn- ja pyöräliikenteen edistämishojelman tehneisiin kuntiin ja kartoitettiin ohjelmien seurantamenetelmiä.
- täydennettiin Valonian aikaisempina vuosina tuottamaa KäPy-ohjelman suunnittelutyökalua [toimenpiteiden seurantamallilla](#).
- luotiin [Kestävän liikkumisen seuranta](#) -sivusto, jossa kartalta löytyy kestävästä liikkumisen tietoja kuntakohtaisesti. Sivustoa kehitetään tulevaisuudessa lisää ja sitä tuodaan esiin osana Valonian kestävästä liikkumisen viestintää.

Hankekumppanina oli Kemiönsaaren kunta, jonka kanssa kehitettiin osallisuutta helpottavia menetelmiä oppilaiden osallistamisessa. Tarkoituksena oli löytää keino, jolla oppilaiden tekemät kartoitukset saadaan helposti liikennesuunnittelun tueksi. Kartoituksissa käytettiin Googlen My Maps -alustaa, jolla oppilaiden huomioidettiin suoraan paikkatiedoksi suunnittelijoiden hyödynnettäväksi. [Koululaiset kartoittivat lähiympäristön vaaroja ja lempipaikkoja Kemiönsaarella – Valonia](#)

Hankkeen kaikki tuotokset ovat luettavissa Valonian verkkosivuilta, [Liikkumisen ohjaus Varsinais-Suomessa -välilehdeltä](#).

Hanke tuki Varsinais-Suomen maakuntaohjelman toimenpiteitä 12. Edistetään ja kokeillaan uusia kestäviä liikkumisen tapoja ja logistiikan ratkaisuja, 14. Parannetaan pyöräliikenteen yhteyksiä ja edellytyksiä koko maakunnassa, 17. Rakennetaan varsinaissuomalaisen osallisuuden toimintamalleja, jotka tukevat aktiivista kansalaisuutta ja yhteisöllisyyttä, ja 26. Tuetaan kunnissa tehtävää hyvinvoinnin ja

terveyden edistämistyötä kulttuurin, luonnon ja elinympäristön hyvinvointivaikutusten sekä terveellisten elintapojen ottamiseksi entistä vahvemmin osaksi maakunnan asukkaiden elämää.

Hankkeen toteutuneet kokonaiskustannukset olivat 82 082,44 €. Hankkeen kustannuspaikalle jäi hankkeen päättyessä ylijäämää 4 417,56 €. Ylijäämä johtuu yleiskustannusten vähäisemmästä kohdentamisesta hankkeelle sekä ennakoitua edullisemmista ostopalveluista.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää:

1. merkitä tiedoksi Liikkumisen ohjaus Varsinais-Suomessa 2024 tulokset ja
2. sulkea hankkeen kustannuspaikan 6024 ja hyväksyä ylijäämän 4 417,56 € siirtämisen Valonian kustannuspaikalta 6010

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 148

Maankäyttöjaoston 16.6.2025 antamat lausunnot ja käsittelemät asiat

Valmistelija / lisätiedot:

Heidi Saaristo-Levin, suunnittelujohtaja, heidi.saaristo-levin@varsinais-suomi.fi

Maankäyttöjaoston 16.6.2025 pöytäkirja:

1. Lausunto Makarlan eteläosan asemakaavanmuutoksesta
2. Lausunto Ahvenanmaan Sunnanvind-merituulivoima-alueen osayleiskaavan ja ympäristöraportin luonnoksista.

Lausuntopyynnöt, jotka eivät anna aiheutta Varsinais-Suomen liiton lausunnon antamiseen:

- Kemiönsaaren kunta: Dragsfjärdin kirkonkylän asemakaava (296/21.5.2025)
- Kustavin kunta: Kustavin kunnan rakennusjärjestys (303/27.5.2025)
- Loimaan kaupunki: Alastaron eteläosan asemakaava (262/6.5.2025)
- Maa- ja metsätalousministeriö: Karhukiintiöasetus metsästysvuodelle 2025-2026 (298/23.5.2025)
- Marttilan kunta: Koulukeskuksen alueen asemakaava (308/2.6.2025)
- Maskun kunta: Nivolan ja Lankokujan asemakaavanmuutosluonnos (310/2.6.2025)
- Museovirasto: Turun vanhan asemakaava-alueen muinaisjäännöksen kajoamislupahakemus (299/23.5.2025)
- Naantalin kaupunki: Halipolin asemakaavanmuutosluonnos (269/8.5.2025)
- Paraisten kaupunki: Lilltervon Nygrannasin ranta-asemakaavaluonnos (286/19.5.2025)
- Raision kaupunki: Raisionlahden koulun asemakaavanluonnos (271/9.5.2025)
- Salon kaupunki: Vanhan kaupungintalon korttelin asemakaavanmuutosluonnos (275/12.5.2025)
- Salon kaupunki: Ollikkalan puutarha-alueen asemakaavanmuutosluonnos (297/23.5.2025)
- Someron kaupunki: Someron kaupungin rakennusjärjestysluonnos (327/4.6.2025)
- Suomen ympäristökeskus: Ruotsin talousvyöhykkeen Sylen-merituulipuiston ympäristövaikutusten arviointiselostuksen palautteiden vastine (306/28.5.2025)
- Työ- ja elinkeinoministeriö: SOVA arviointi potentiaalisista talousvyöhykkeen merituulivoima-alueista (302/23.5.2025)
- Työ- ja elinkeinoministeriö: Fossiilittoman jouston työryhmän loppuraportti (303/27.5.2025)
- Uudenkaupungin kaupunki: Sorvakonrannan asemakaavanmuutos (291/20.5.2025)
- Uudenkaupungin kaupunki: Nuhjan ranta-asemakaava (292/20.5.2025)
- Ympäristöministeriö: Vesienhoitoasetusten muuttamista koskeva luonnos ja ympäristöarviointi (278/13.5.2025)
- Salon kaupunki: Salon kaupungin rakennusjärjestys (300/23.5.2025)

Ilmoitukset Varsinais-Suomen liiton luottamustoimielimien päätöksistä ovat olleet nähtävillä pöytäkirjojen tarkastusten jälkeen liiton kotisivuilla varsinais-suomi.fi otsikon "Päätöksenteko / Esityslistat ja pöytäkirjat" alla.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus merkitsee maankäyttöjaoston pöytäkirjan 16.6.2025 tiedoksi eikä käytä kuntalain § 92 mukaista otto-oikeuttaan.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 149

Viranhaltijapäätökset

Salassapidettävät tiedot poistettu.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus merkitsee viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat tiedoksi eikä käytä kuntalain § 92 mukaista otto-oikeuttaan.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 150

Tiedoksi annettavat asiat

.1 Edustajainkokous 1.9.2025

Edustajainkokous pidetään maanantaina 1.9.2025 klo 13.00 Linnasmäen opistolla.

Asialuettelo:

1. Kokouksen avaaminen
2. Kokouksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valitseminen
3. Sihteerin valitseminen
4. Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus
5. Kokousasiain esittelyjärjestyksen hyväksyminen
6. Pöytäkirjantarkastajien valitseminen
7. Ääntenlaskijoiden valitseminen
8. Edustajainkokouksen työjärjestyksen hyväksyminen
9. Maakuntavaltuuston jäsenten ja heidän henkilökohtaisten varajäsentensä valitseminen
10. Muutoksenhakuohjeet ja kokouksen päättäminen

.2 Maakuntavaltuuston kokous 22.9.2025

Maakuntavaltuuston kokous pidetään maanantaina 22.9.2025 klo 10.00 Linnasmäen opistolla.

Alustava ohjelma:

- 9.00–10.00 Ryhmäkokoukset
- 9.45–10.00 Maakuntavaltuuston ryhmien puheenjohtajat
- 10.00– Maakuntavaltuuston kokous

Asialuettelo:

1. Kokouksen avaaminen
2. Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen
3. Maakuntavaltuuston sihteerin määrittäminen
4. Kokousasiain esittelyjärjestyksen hyväksyminen
5. Pöytäkirjantarkastajien valitseminen
6. Ääntenlaskijain valitseminen
7. Maakuntavaltuuston järjestäytyminen
8. Maakuntahallituksen valitseminen
9. Tarkastuslautakunnan valitseminen
10. Tilintarkastajan (JHTT-yhteisön) valinta 2025-2028
11. Valtuustoryhmän tai valtuutetun aloitteet
12. Valtuutetun kyselyt
13. Muutoksenhakuohjeet ja kokouksen päättäminen

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi annettavat asiat tiedoksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 151

Kokouksen päättäminen

Päätös

Puheenjohtaja Ville Valkonen päätti kokouksen klo 11.29.

Muutoksenhakukielto

§127, §128, §129, §130, §133, §134, §135, §136, §137, §138, §139, §140, §141, §144,
§145, §146, §147, §148, §149, §150, §151

Muutoksenhakukielto

Tästä päätöksestä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Oikaisuvaatimus

§131

Oikaisuvaatimusohje

Valitus markkinaoikeuteen

Muutoksenhaun kohde ja rajoitukset

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi voidaan saattaa hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee:

1. yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua;
2. sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin 75 §:n nojalla; tai
3. sitä, että 93 §:ssä tarkoitetun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia.

Puitejärjestelyyn perustuva hankinta

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää, tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Tiedoksianto sähköisesti

Hankintapäätös on annettu tiedoksi sähköisesti. Asianosainen on saanut tiedon hankintapäätöksestä oheisasiakirjoineen sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Asianosainen on saanut tiedon päätöksestä lähettämispäivänä, jollei asianosainen esitä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut asianosaiselle myöhemmin.

Muutoksenhakuaika

Valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen. Tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan valitusaikaan.

Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä klo 16.15.

Poikkeukset säännönmukaisesta valitusajasta

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintapäätöksen jälkeen hankinta- tai

käyttöoikeussopimuksen 130 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa. Odotusaikaa ei tarvitse noudattaa, jos sopimus koskee puitejärjestelyn perusteella tehtävää hankintaa tai sopimus koskee dynaamisen hankintajärjestelmän sisällä tehtävää hankintaa.

Valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan ja dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevan ratkaisun osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon haetaan muutosta, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten hallintolainkäyttölain 21 §:ssä säädetään.

Valitusperusteeseen perustuva muutoksenhakukielto

Hankintalain 163 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 148 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön osoitteeseen Varsinais-Suomen liitto, PL 273, 20101 Turku, kirjaamo@varsinais-suomi.fi.

Valituksen toimittaminen, markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona tai sähköpostin avulla kuten sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa annettussa laissa (13/2003) säädetään. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä,

itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, voi asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Markkinaoikeuden osoite:
Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 Helsinki
puh. 029 56 43300
fax 029 56 43314
markkinaoikeus(at)oikeus.fi

Oikaisuvaatimus

§132, §142, §143

Oikaisuvaatimusohje

Oikaisuvaatimusohje

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kuntalain 134 §:n 1 mom. mukaisen kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen). Kuntayhtymän viranomaisen päätöksestä oikaisuvaatimuksen saa tehdä myös kuntayhtymän jäsenkunta ja sen jäsen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Varsinais-Suomen liiton maakuntahallitus
Linnankatu 52 B
PL 273
20101 Turku
sähköposti: kirjaamo@varsinais-suomi.fi

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimus on toimitettava kuntayhtymän kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain (1455/2015) nojalla muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 310 euroa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, eli hyväksyy valittajan vaatimukset.

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen ja se on tekijän allekirjoitettava.